

КОСМОС ҚАҲРАМОНЛАРИГА ШОН-ШАРАФЛАР!

МОСКВА ВАЛЕНТИНА ТЕРЕШКОВА ВА ВАЛЕРИЙ БИКОВСКИЙНИ ЧЕКСИЗ ҚУВОНЧ, ЗЎР ТАНТАНА БИЛАН КУТИБ ОЛДИ

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ
СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

45-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 146 (12.499)

Якшанба, 23 июнь 1963 йил

Баҳоси 3 тийин.

КИЗИЛ МАЙДОНДА МИТИНГ

«Восток-5» кемасини бошқараётган янги совет космонавти В. Ф. Биковский Куйбуга штурм бошлаб Москва шу кунги кутар эди. Москваликлар айниқса хурсанд, чунки Валерий Биковский — москвалик, уларнинг юрдоши.

«Самовий биродарлар»нинг «самовий синглиси» — жаҳонда биринчи космонавт киз В. В. Терешкова пайдо бўлганлиги ҳақидаги хабарни ҳамма зўр ҳаяжон билан эшитди. Валентина Терешкова «Восток-6» кемасида Валерий Биковский билан айнаи бир вақтда космосга мислсиз парвоз қилди.

Кремльда КПСС Марказий Комитети Пленумининг мажлислари ўтатган қуналарда улуғвор космик эпопея муваффақиятли тугалланди. Пленум қатнашчилари — барча кардош республикаларнинг вакиллари космонавтларнинг эсон омон ерга қўнганликлари билан бичимчи бўлиб эшитиб, уларни самимий табриқладилар.

Мана, 22 июнь кунини ҳам етиб келди. Қилимий пойтахтимизга назар ташласангиз, у ёшариб кетганга ўхшайди. Ҳамма жойда катта байрамларда бўлгандек қизил байроқлар, Ҳамма жойда широлар, плакатлар, космонавт қаҳрамонларга табриқ сўзлари. Ёз емиги билан ўйланган Москвамиз гоҳи ясаган эди.

Ҳақли равишда «космонавтар протасия» деб аталган Ленин проспекти бўйлаб эрталабданок машиналар Вуюков аэродроми томон ҳиқлаб ўта бошладилар.

Вуюково аэропорти янги ойнаво павилонининг пештоғида В. И. Ленин, Н. С. Хрущев, В. Ф. Биковский, В. В. Терешкова портретлари: Ваган фагила, Советлар мамлакатлари тарихида янги ажойиб саҳифа очган кишиларга қарата табриқ сўзлари эсиқлан широлар.

КПСС Марказий Комитетининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар, партия Марказий Комитети Пленумининг бошқа қатнашчилари, СССР ва РСФСР министрлари, СССР, Россия Федерацияси, бошқа иттифоқчи республикалар Олий Советларининг депутатлари, Совет Иттифоқи маршаллари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари аэродром майдонида турибдилар.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кирилленко, А. И. Косигин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, В. В. Гришин, Л. П. Ефремов, К. Т. Мазуров, В. П. Макаванадзе, Ш. Р. Рашидов, В. В. Шербицкий, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, Б. И. Поляков, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, В. Н. Титов, А. И. Шелепин ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, космонавт учувчилар Ю. А. Гагарин, Г. С. Титов, А. Г. Николов, П. Р. Поповичлар космосни забт этувчиларни кутиб олиш учун келдилар.

Сизларни табриқлайман. Сафларингиз кенгайди, деди Н. С. Хрущев, тўрт «самовий биродарлар»нинг қўлларини қисиб.

Валерий Биковский билан Валентина Терешковани кутиб олувчилар орасида космик кемаани яратган, бутун мураккаб аппаратларнинг пухта ишлашини, кемааларнинг белгиланган районларга қайтишини таъминлаган ажойиб олимларимиз ва конструкторлари миз бор. Барча совет кишилари сингари кудратли космик техникани яратувчилар учун ҳам бутун катта байрам.

Дипломатик корпус аъзолари ҳам шу ерда.

Космонавтар тушган «ИЛ-18» самолёти аэродромга яқинлашгани радио орқали эълон қилинди. Бизга маълум бўлишича, Валентина Терешкова билан Валерий Биковский шун пайтда москваликларга радиотармама юборганлар. Бу радиотармамада айтилишича, бир неча минутдан кейин ажойиб «ИЛ-18» самолётида улар пойтахтга қелишларини билдириб, қалолари зўр шодлик билан тўлиб-тошган.

Соат 14 дан 48 минут ўтганда гоҳи катта металл куш аэропортининг бетон йўлига охишта келиб кўнади. Авиация маршининг оҳанги янграйди. Самолёт ёнига мухташам топини олиб борадилар.

Бундан сал илгари биз партия ва ҳукумат раҳбарлари билан космонавтарларнинг қариндошлари ўртасидаги хаяжонли, самимий учрашувининг шохиди бўлган эдик. Н. С. Хрущев, А. И. Микоян, А. Н. Косигин, М. А. Суслов ўртоқлар Валерий Биковский ва Валентина Терешкованинг ота-оналари ва қариндош-уруғлари ёнига келдилар. Никита Сергеевич Валерийнинг онаси — Клавдия Ивановна ва отаси — Федор Федотович, Валентинанинг онаси — Елена Федоровна кучоқлаб, натиқ бўлди. Н. С. Хрущев уларни самимий табриқлайди, уларга сўхат-саломатлик ва узоқ умр тилайди. Никита Сергеевич Биковскийнинг рафиқаси — Валентина, унинг синглиси Маргарита, Терешкованинг укаси ва онаси — Владимир ва Людмилаларнинг қўлини қисиб қўришади. Клавдия Ивановна Биковская ва Елена Федоровна Терешкова хаяжонланиб, Никита Сергеевичга ташқукур айтадилар.

Н. С. Хрущев улардан ўзларини қандай ҳис қилаётганликларини, ўз фарзандлари учун қанчалик хаяжонланганликларини сўрайди. «Ҳамма иш яхши бўлишини билдик ҳам, бир оз хавотир бўлди, — деди Елена Федоровна. — Энди эса, ҳаммаси ўтиб кетди. Ҳозир биз шу қадар хурсанд ва бахтирмизки, буни ифодалаш учун сўз топиш ҳам қийин».

Н. С. Хрущевни Ярославдаги «Красный Перекоп» комбинати партокмининг секретари Валентина Федоровна Усова билан таништирадилар.

Марш овозлари янграйди. Лайнернинг эшиги очилади ва биз биринчи бўлиб Валя Терешковани кўрамыз. У, қора кўйлак-костюм кийиб олган. Унинг кетидан Валерий Биковский чиқади. Улар ташланган ерга тушиб, қизил гилам тўшалган йўлдан минбарга қараб борадилар.

Н. С. Хрущевга аввал Валерий Биковский рапорт беради. Шун пайтда унинг гапини бутун дунё тинглади эди. Валентина Терешкова хаяжонини яшира олмасдан рапорт сўзларини айтади.

ВАЛЕРИЙ БИКОВСКИЙ РАПОРТИ

Ўртоқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси!

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг топириги бажарилганлигини Сизга маълум қилиш билан хурсандман.

Космосга қилинган беш суткалик парвоз муваффақиятли тугалланди.

«Восток-5» кемасидаги барча асбоблар ва бошқарув аппаратлари тўхтовсиз ишлаб турди.

Ўзимни жуда яхши ҳис қилмоқдаман.

Орбита бўйлаб ва планеталараро қилинган янги парвозларга тайёман.

Подполковник БИКОВСКИЙ.

ВАЛЕНТИНА ТЕРЕШКОВА РАПОРТИ

Ўртоқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси!

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг бахри топириги бажарилганлигини Сизга маълум қилиш билан бахтирман.

«Восток-6» космик кемасининг парвози муваффақиятли тугалланди.

Кемадаги барча приборлар ва системалар пухта ишлаб турди.

Ўзимни жуда яхши ҳис қилаялман.

Жонажон Коммунистик партиямиз ва ҳукуматимизнинг янги топиригини бажаришга тайёрман.

Космонавт ТЕРЕШКОВА.

Совет Иттифоқи гинни янграйди. Аэродром майдонида ўрнатилган тўллар 21 марта ўқ узиб, салот берадилар.

Никита Сергеевич Валерий Биковский билан Валентина Терешковани оталарча кучоқлаб ўпади. Космонавтарлар гоҳи хаяжонланиб, миннатдорчилик сўзларини айтадилар. Мана улар ота-оналари ва қариндошларининг кучоқларига ташланадилар. Партия ва ҳукумат раҳбарлари билан таништирадилар.

Марш овозлари янграйди. Лайнернинг эшиги очилади ва биз биринчи бўлиб Валя Терешковани кўрамыз. У, қора кўйлак-костюм кийиб олган. Унинг кетидан Валерий Биковский чиқади. Улар ташланган ерга тушиб, қизил гилам тўшалган йўлдан минбарга қараб борадилар.

Н. С. Хрущевга аввал Валерий Биковский рапорт беради. Шун пайтда унинг гапини бутун дунё тинглади эди. Валентина Терешкова хаяжонини яшира олмасдан рапорт сўзларини айтади.

ВАЛЕРИЙ БИКОВСКИЙ РАПОРТИ

Ўртоқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси!

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг топириги бажарилганлигини Сизга маълум қилиш билан хурсандман.

Космосга қилинган беш суткалик парвоз муваффақиятли тугалланди.

«Восток-5» кемасидаги барча асбоблар ва бошқарув аппаратлари тўхтовсиз ишлаб турди.

Ўзимни жуда яхши ҳис қилмоқдаман.

Орбита бўйлаб ва планеталараро қилинган янги парвозларга тайёман.

Подполковник БИКОВСКИЙ.

ВАЛЕНТИНА ТЕРЕШКОВА РАПОРТИ

Ўртоқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси!

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг бахри топириги бажарилганлигини Сизга маълум қилиш билан бахтирман.

«Восток-6» космик кемасининг парвози муваффақиятли тугалланди.

Кемадаги барча приборлар ва системалар пухта ишлаб турди.

Ўзимни жуда яхши ҳис қилаялман.

Жонажон Коммунистик партиямиз ва ҳукуматимизнинг янги топиригини бажаришга тайёрман.

Космонавт ТЕРЕШКОВА.

Совет Иттифоқи гинни янграйди. Аэродром майдонида ўрнатилган тўллар 21 марта ўқ узиб, салот берадилар.

Никита Сергеевич Валерий Биковский билан Валентина Терешковани оталарча кучоқлаб ўпади. Космонавтарлар гоҳи хаяжонланиб, миннатдорчилик сўзларини айтадилар. Мана улар ота-оналари ва қариндошларининг кучоқларига ташланадилар. Партия ва ҳукумат раҳбарлари билан таништирадилар.

Марш овозлари янграйди. Лайнернинг эшиги очилади ва биз биринчи бўлиб Валя Терешковани кўрамыз. У, қора кўйлак-костюм кийиб олган. Унинг кетидан Валерий Биковский чиқади. Улар ташланган ерга тушиб, қизил гилам тўшалган йўлдан минбарга қараб борадилар.

Н. С. Хрущевга аввал Валерий Биковский рапорт беради. Шун пайтда унинг гапини бутун дунё тинглади эди. Валентина Терешкова хаяжонини яшира олмасдан рапорт сўзларини айтади.

ВАЛЕРИЙ БИКОВСКИЙ РАПОРТИ

Ўртоқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси!

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг топириги бажарилганлигини Сизга маълум қилиш билан хурсандман.

Космосга қилинган беш суткалик парвоз муваффақиятли тугалланди.

«Восток-5» кемасидаги барча асбоблар ва бошқарув аппаратлари тўхтовсиз ишлаб турди.

Ўзимни жуда яхши ҳис қилмоқдаман.

Орбита бўйлаб ва планеталараро қилинган янги парвозларга тайёман.

Подполковник БИКОВСКИЙ.

ВАЛЕНТИНА ТЕРЕШКОВА РАПОРТИ

Ўртоқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси!

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг бахри топириги бажарилганлигини Сизга маълум қилиш билан бахтирман.

«Восток-6» космик кемасининг парвози муваффақиятли тугалланди.

Кемадаги барча приборлар ва системалар пухта ишлаб турди.

Ўзимни жуда яхши ҳис қилаялман.

Жонажон Коммунистик партиямиз ва ҳукуматимизнинг янги топиригини бажаришга тайёрман.

Космонавт ТЕРЕШКОВА.

Совет Иттифоқи гинни янграйди. Аэродром майдонида ўрнатилган тўллар 21 марта ўқ узиб, салот берадилар.

Никита Сергеевич Валерий Биковский билан Валентина Терешковани оталарча кучоқлаб ўпади. Космонавтарлар гоҳи хаяжонланиб, миннатдорчилик сўзларини айтадилар. Мана улар ота-оналари ва қариндошларининг кучоқларига ташланадилар. Партия ва ҳукумат раҳбарлари билан таништирадилар.

Марш овозлари янграйди. Лайнернинг эшиги очилади ва биз биринчи бўлиб Валя Терешковани кўрамыз. У, қора кўйлак-костюм кийиб олган. Унинг кетидан Валерий Биковский чиқади. Улар ташланган ерга тушиб, қизил гилам тўшалган йўлдан минбарга қараб борадилар.

Н. С. Хрущевга аввал Валерий Биковский рапорт беради. Шун пайтда унинг гапини бутун дунё тинглади эди. Валентина Терешкова хаяжонини яшира олмасдан рапорт сўзларини айтади.

ВАЛЕРИЙ БИКОВСКИЙ РАПОРТИ

Ўртоқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси!

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг топириги бажарилганлигини Сизга маълум қилиш билан хурсандман.

Космосга қилинган беш суткалик парвоз муваффақиятли тугалланди.

«Восток-5» кемасидаги барча асбоблар ва бошқарув аппаратлари тўхтовсиз ишлаб турди.

Ўзимни жуда яхши ҳис қилмоқдаман.

Орбита бўйлаб ва планеталараро қилинган янги парвозларга тайёман.

Подполковник БИКОВСКИЙ.

ВАЛЕНТИНА ТЕРЕШКОВА РАПОРТИ

Ўртоқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси!

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг бахри топириги бажарилганлигини Сизга маълум қилиш билан бахтирман.

«Восток-6» космик кемасининг парвози муваффақиятли тугалланди.

Кемадаги барча приборлар ва системалар пухта ишлаб турди.

Ўзимни жуда яхши ҳис қилаялман.

Жонажон Коммунистик партиямиз ва ҳукуматимизнинг янги топиригини бажаришга тайёрман.

Космонавт ТЕРЕШКОВА.

Совет Иттифоқи гинни янграйди. Аэродром майдонида ўрнатилган тўллар 21 марта ўқ узиб, салот берадилар.

Никита Сергеевич Валерий Биковский билан Валентина Терешковани оталарча кучоқлаб ўпади. Космонавтарлар гоҳи хаяжонланиб, миннатдорчилик сўзларини айтадилар. Мана улар ота-оналари ва қариндошларининг кучоқларига ташланадилар. Партия ва ҳукумат раҳбарлари билан таништирадилар.

Марш овозлари янграйди. Лайнернинг эшиги очилади ва биз биринчи бўлиб Валя Терешковани кўрамыз. У, қора кўйлак-костюм кийиб олган. Унинг кетидан Валерий Биковский чиқади. Улар ташланган ерга тушиб, қизил гилам тўшалган йўлдан минбарга қараб борадилар.

Н. С. Хрущевга аввал Валерий Биковский рапорт беради. Шун пайтда унинг гапини бутун дунё тинглади эди. Валентина Терешкова хаяжонини яшира олмасдан рапорт сўзларини айтади.

ВАЛЕРИЙ БИКОВСКИЙ РАПОРТИ

Ўртоқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси!

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг топириги бажарилганлигини Сизга маълум қилиш билан хурсандман.

Космосга қилинган беш суткалик парвоз муваффақиятли тугалланди.

«Восток-5» кемасидаги барча асбоблар ва бошқарув аппаратлари тўхтовсиз ишлаб турди.

Ўзимни жуда яхши ҳис қилмоқдаман.

Орбита бўйлаб ва планеталараро қилинган янги парвозларга тайёман.

Подполковник БИКОВСКИЙ.

ВАЛЕНТИНА ТЕРЕШКОВА РАПОРТИ

Ўртоқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси!

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг бахри топириги бажарилганлигини Сизга маълум қилиш билан бахтирман.

«Восток-6» космик кемасининг парвози муваффақиятли тугалланди.

Кемадаги барча приборлар ва системалар пухта ишлаб турди.

Ўзимни жуда яхши ҳис қилаялман.

Жонажон Коммунистик партиямиз ва ҳукуматимизнинг янги топиригини бажаришга тайёрман.

Космонавт ТЕРЕШКОВА.

Совет Иттифоқи гинни янграйди. Аэродром майдонида ўрнатилган тўллар 21 марта ўқ узиб, салот берадилар.

Никита Сергеевич Валерий Биковский билан Валентина Терешковани оталарча кучоқлаб ўпади. Космонавтарлар гоҳи хаяжонланиб, миннатдорчилик сўзларини айтадилар. Мана улар ота-оналари ва қариндошларининг кучоқларига ташланадилар. Партия ва ҳукумат раҳбарлари билан таништирадилар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ
ЎРТОҚ В. В. ТЕРЕШКОВАГА «СССР КОСМОНАВТ
УЧУВЧИСИ» УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

«Восток-6» йўлдош кемасида узоқ давом этган космик парвозни амалга оширганлиги учун Совет Иттифоқи граждани ўртоқ Валентина Владимировна Терешковани «СССР космонавт учувчиси» унвони берилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ,
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ,
Москва, Кремль,
1963 йил 22 июнь.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ
ЎРТОҚ В. Ф. БИКОВСКИЙГА «СССР КОСМОНАВТ
УЧУВЧИСИ» УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

«Восток-5» йўлдош кемасида узоқ давом этган космик парвозни амалга оширганлиги учун Совет Иттифоқи граждани ўртоқ Валерий Федорович Биковскийни «СССР космонавт учувчиси» унвони берилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ,
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ,
Москва, Кремль,
1963 йил 22 июнь.

КАТТА КРЕМЛЬ САРОЙИДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

МОСКВА. 22 июнь. (ТАСС). Биковский ва жаҳонда биринчи космонавт киз Валентина Владимировна Терешкованинг буюк шафари шарафига қабул маросими ўтказилди.

Қабул маросимида Коммунистик партия ва Совет давлатининг раҳбарлари, СССР ва иттифоқчи республикалар Олий Советларининг депутатлари, космонавт учувчилар, жамоатчилик вакиллари иштирок этдилар.

Н. С. ХРУЩЕВНИНГ ШВЕЦИЯ, НОРВЕГИЯ ВА ДАНИЯГА ҚИЛАДИГАН САФАРИГА ДОИР

Швеция, Норвегия ва Дания ҳукуматлари СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрущевни Швеция, Норвегия ва Данияга расмий визит билан қилишга таклиф қилганликлари асосланиб, Н. С. Хрущев бу мамлакатларга Совет ҳукуматининг бошлиғи учун қулай бўлган пайтда келса-яхши бўлур эди, деб истақ билдирдилар.

Н. С. Хрущев Швеция бош вазирининг жаноб Эрландер, Норвегия бош вазирининг жаноб Герхардсен, Дания бош вазирининг жаноб Краг ва бу мамлакатларнинг бошқа давлат аربоблари билан шахсан учрашиб, шунингдек Швеция, Норвегия ва Дания халқларининг ҳаёти ва меҳнат билан таъминлиш мақсадида бу мамлакатларга расмий визит билан бориш имкониятидан миннатдорчилик билан фойдаланганлигини Швеция, Норвегия ва Дания ҳукуматларига хабар қилди.

Келишувга мувофиқ, СССР Министрлар Совети Раиси ўртоқ Н. С. Хрущевнинг Швеция, Норвегия ва Данияга таъминанат келгуси йил қўламли бориши мўлжалланади. Визитнинг янги вақти дипломатик йўл билан қўшимча сўрабга келишиб олинади. (ТАСС).

КПСС Марказий Комитетининг
Секретари Л. И. БРЕЖНЕВ.

КПСС Марказий Комитетининг
Секретари Н. В. ПОДГОРНИЙ.

ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВ НУТҚИ

Вутун дунёда тинчлик учун
Коммунизм галабаси учун
(Ўртоқ Н. С. Хрущёв нутқи
этибор билан тингланди ва би-
морта гулдурас қарсаилар бил-
линиб турди).

ПАРТИЯ ИДЕОЛОГИЯ И ИШНИНГ НАВАТДАГИ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Л. Ф. ИЛЬИЧЕВнинг доклади юзасидан КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1963 йил 21 июндаги қарори

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми мамуният билан қайд қиладики, совет халқи XXII съезд қарорларини, КПСС Программасини амалда ошира бориб, моддий ишлаб чиқаришнинг, иқтисодий ва маънавий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида зўр муваффақиятларга эришди.

Партия феолининг асосий якуни шундан иборатки, Совет ҳокимияти йиллари мобайнида мамлакатимизда социализм тўла ва узи-кесида галаба қилди, коммунистик идеалларга ва юксак ахлоқий принципларга эга бўлган одам тарбияланди. тарихда биринчи марта миллион-миллион кишиларнинг дунё қарашини марксизм-ленинизмнинг илмий асосида шаклланди; совет халқи эндиликда коммунизм қуришнинг илмий асосларини конкрет планга эгадир.

Бу якун меҳнаткаш инсониятнинг капиталистик қуллик қарши, коммунистик идеаллар галабаси учун тарихий курашида тўғри ва ишончли компас бўлган марксизм-ленинизмнинг чинакам тантанасидан далолат беради.

Мамлакатимиз халқлари марксизм-ленинча таълимотга амал қилиб, ҳокимиятини ўз қўлларига олиш, социалистик революция галабаларини қаттиқ турб химоя қилиш, асрий қолоқнинг тутатин билангина қолмай шу билан бирга жамият ҳаётининг ҳал қилувчи соҳасида — моддий ишлаб чиқариш соҳасида социализмнинг капитализмдан шак-шубҳасиз устунигини энг қисқа тарихий вақт ичиде исботлай ҳам олдилар. СССР ҳам саноат ишлаб чиқаришнинг абсолюти ҳажми жиҳатидан, ҳам аҳоли жон бошига саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатидан АҚШдан ўзбек қадатдан вақт эндиликда узок эмас.

Совет халқининг коммунистик қурилишдаги ҳал қилувчи ютуқлари, социалистик мамлакатлардаги барча халқларнинг муваффақиятлари жаҳон майдонида сиёсий қулашнинг жойлашини сифат жиҳатидан шундай ўзгаришга юбордики, энди империализм социализмни ҳарбий йўл билан енғилмайдиган бўлиб қолди ва икки системанинг иқтисодий мусобақасида биринчи-кетин мағлубитга урмоқда.

Эндиликда империалистик мамлакатларнинг ҳукмрон доктриналари социализмга қарши курашнинг бошқа формаларида зўр негизланган ҳолда, социалистик давлатларга қарши идеология соҳасида диверсия қилишга, ашаддий антикоммунизмга зўр бермоқдалар. Империалистик антикоммунизм байроғи остида социалистик система мамлакатларига нисбатан иқтисодий ва сиёсий қамситиш чораларини ўтказиб келмоқдалар, кулларнинг пойғасини зўр бериб авж олдиришмоқдалар. Улар «идеялар урушини» социалистик мамлакатларга қўришга бутун воситалар билан уринмоқдалар. Империалистик идеологияларнинг тинч-тотув яшаш ширини янғиб қилиб, санъатнинг «партизанлиги», «яңиқилди» абсолют эркинлиги», «госизмлик ва сисатдан қочиб», «авлодлар конфликтини» тўғрисидаги сохта концепцияларни жамиятимизга судраб олиб киришга, гоийиқ беқарор кишиларни йўлдан оздиришга уринмоқдалар.

Идеологияларнинг тинч-тотув яшашини тарғиб этиш марксизм-ленинизмга хилоф қилиш, ишчи ва деҳқонлар ишига ҳонилик қилиш демакдир.

Социалистик мамлакатларнинг иқтисодий ва сиёсий қулашга қатъий қўл оша бериш, жаҳон капитализмнинг кризис қанча чуқурлаша бериш, жаҳон майдонидаги сиёсий кураш қанчалар қаттиқ кескинлаша бериш, оммаи коммунизм учун курашга жалбланиш ва сафарбар қилишда марксизм-ленинча идеологиянинг роли ҳам шунча кўп орта беради.

Инсониятга душманликдан иборат империалистик идеологияга қарши мурасанлик, ҳужумкорлик билан кураш олиб бориш, меҳнаткашларни унинг бузуғини тасвирлашда химоя қилиш, оммаи коммунизмнинг буюк идеяларидан янада активроқ баҳраманланиш, марксизм-ленинча таълимотнинг поқлиги, уни ривожлантириш ва бойитиш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилишнинг КПСС ўзининг совет халқи слайдида энг муҳим вазифаси, жаҳон меҳнаткашлари олдидаги интернационал бурни деб ҳисоблайди.

КПСС қардош марксизм-ленинчи партиялар билан биргаликда жаҳон озодлик ҳаракатининг энг муҳим проблемаларини ишлаб чиқди, буржуа идеологиясига қарши, шунингдек ревизионизмга, догматизмга ва сектантликка қарши кескин курашнинг кенг авж олдириб юборди.

Совет жамиятининг бундан аввалги бутун тараққиёти, айниқса сўнгги йил ичиде партия амалга оширган жуда йирик социал-иқтисодий таъдирлар СССРда коммунизм қурилишининг буюк планини ишлаб чиқишга ҳамда шу келиши амалга ошириш учун шарт-шароитлар яхшига қилишга қатъий замин ҳозирлаб берди. Партия И. В. Сталиннинг шахсига сўнгинини ўзининг XX съезида фоз қилиб ва улоқтириб ташлаб, партия ва давлат ҳаётининг ленинча нормаларини бузиш ҳолларига, экономикада, сибсига ва идеологияда субъективизмга ва догматизмга барҳам берди, халқ оммасининг ташаббускорлиги ва активлиги кенг майдон очиб қўйди.

Утган ўн йиллик совет халқи саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда жуда катта муваффақиятларга эришганили, экономиканинг ҳамма тармоқлари раҳбарлик қилишда чўқур революцион ўзгаришларга юз берганлиги, коммунизм қурилишининг тўб проблемалари иқтисодий тарзда ишлаб чиқилганлиги, меҳнаткашларнинг коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида партия қилма-хил иш олиб борганлиги билан ишонилганли. Совет жамиятининг бирлиги, ишчи ва деҳқонлар иттифоқи, СССР халқларининг дўстлиги янада кўпроқ мустаҳкамланди, социалистик демократия янада раванқ топди. Давлатимизнинг ленинча актив ва ўткир ташки сибсати — тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик сибсати катта-катта ютуқларга эришди. Утган ўн йилликда партиянинг назарий фаолияти айниқса иқтисодий ва сармалар бўлиб қолди. Бу нарса КПСС XXII съезди қарорлари ва КПСС Программасида энг тўла ифодасини топди.

Партия жамият тараққиётига раҳбарликни илмий асосда амалга ошира бориб, ўз фаолиятининг ҳамма босқичларида марксизм-ленинизмни иқтисодий қўллаш ва ривожлантиришга, идеология ишига зўр эътибор бериб келди ва эътибор бермоқда, гоийиқ-тарбиявий ишга раҳбарликнинг маълуми, формалари ва методларини жамият ҳаётининг асосий иқтисодий ўзгаришларга, совет халқининг яратувчилик вазифаларига доимо мослаштириб бормоқда.

Партия коммунистик қурилишнинг ҳамма фронтларида актив ҳужум қилмоқда. Идеология фронти — коммунизм талабаси учун курашда энг муҳим фронтлардан биридир.

Мамлакатимиз коммунизм қурилишини кенг авж олдириш даврига кирганлиги, революцион, миллий-озодлик ҳаракатининг фронти кенгайиб бораётганлиги, жаҳон майдонида буржуа идеологиясига қарши коммунистик идеологиянинг кураш кескинлашиб кетаётганлиги партиянинг идеология ишидеги янги босқични талоо қилмоқда.

Янги одам — коммунистик жамият гражданини тарбиялаш проблемаси буржуа идеологиясига, ўтмишнинг совет кишилар оғидига сарфиларга қарши кураш билан чамбарчас боғланганлиги. Утмиш сарфиларини йўқотиш — узок келажакдаги вазифа эмас, бу вазифа партиямиз, барча совет ва жамоат ташкилотларининг ихтиёридаги бутун воситалар билан ҳозирги кунда ҳал қилмоқ керак.

Ҳозирги замон шариоитида партия гоийиқ-тарбиявий ишнинг асосий вазифаси — КПСС Программасини амалга ошириш, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш, коммунистик иқтисодий мусобақаларни шакллантириш, янги одамни тарбиялашнинг идеология жиҳатидан таъмин этиш; сибсат хўшёрлигини ошириш, империалистик идеологияга қарши, ўтмишнинг кишилар оғидига сарфиларига қарши курашнинг кенг қулоқ ёздириб юборишдан иборат.

К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Лениннинг ўлмас асарлари, КПСС Программаси, партияимизнинг ҳужжатлари оммаи коммунизм руҳида тарбиялашнинг асосидир. Шунга эришиш зарури, ҳар бир меҳнаткаш ва биринч галда ҳар бир коммунист партия Программасида баён қилинган мақсадларини оғидига сингдириб олсин, ана шу мақсадларни рўбга чиқариш учун актив курашсин.

Совет жамияти меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш вазифаларини ҳал қилиш учун ҳамма зарур шарт-шароитларга эга. Бирок, қўпгина паотия, давлат ва жамоат ташкилотлари ана шу шарт-шароитлардан ҳали етарли фойдаланаётганлари йўқ.

Идеология ишнинг ҳаётдан ажраллиб қоллиши, формализм, идеология ишнинг натижаларга нуқул ўтказилган таъдирларнинг соғига қараб баҳо беришга ентилиш ҳоллари шу чоққа бартараф қилинмаган. Меҳнаткашларнинг билим даражаси, миллий ва ёш состави гоийиқ-сиёсий ишда ҳамма вақт ҳам эътиборга олинмоқда деб бўлмади, ишчилар, қолхозчилар ва хизматчиларнинг талайгина қатлам-

лари доимий гоийиқ тасвир остига олинмаган. Қўпгина қишлоқ районларида оммаи-сиёсий иш қончарсиз олиб боришмоқда. Ешларини тарбиялашда жиддий қамчиликлар бор. Бир қанча республика, ўлка ва областларда хотин-қизлар ўртасида ишлаб бушаптириб қўйилган, хотин-қизларга феодал-бойларча муносабатда бўлиш сарфилари йўқотилмаган.

Қўпгина партия, қасаба союз, комсомол ташкилотлари коммунизм қурувчиси ахлоқ кодексининг принциплари ҳар бир совет кишининг ҳуқуқ-адвор нормаси бўлиб қоллиши учун кун сайин кураш олиб бормаётирлар, сммани ўтмишнинг кишилар оғидига ва ҳуқуқ-адворидеги сарфиларига қарши кескин ҳужумга дуруст сафарбар қилмаётирлар. Текнхўрлар, қолғичлар, ўғиллар, қайғочилар, бюрократлар — бизга ёт идеология ва ахлоқнинг сўнгги панохидир. Уларга қарши шартсиз кураш олиб бориб, бунинг учун жамоат тасвирининг бутун худратидан ва совет қонунларининг бутун қучидан фойдаланиш зарур.

Базин партия комитетлари партия ва ҳукуматнинг меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш масалаларига доир директиваларини бақаришнинг дуруст йўлга қўймаётирлар ва текшириб қўрмаётирлар, идеология муассасалари, иқтисодий союзлар, напиретлар, газеталар, журналлар, радио, телевидение ишнинг маълумияти анализ қилмаётирлар, уларнинг фаолиятини дуруст координациялаштирмаётирлар, идеология ишидеги жиддий нуқсонлар ва хатоларга чидаб келмоқдалар, кадрларни марксизм-ленинча чинқитириш масалаларига бетамил билан қарамоқдалар.

КПСС қишлоқ хўжалиги, саноат ва қурилиш партия ва давлат раҳбарлигини тақомиллаштириш соҳасида сўнгги йилларда бир қанча муҳим таъдирларни амалга оширди. Идеология ишга раҳбарликни ахшиллаш соҳасидаги таъдирлар — ана шу чўқур ўзгаришларнинг натиғини давомидир. Коммунистик экономика ва маданиятнинг барпо қилиш, янги одамни тарбиялаш, идеология ишнинг ташкилий формаларини янада тақомиллаштириш, оммага гоийиқ-сиёсий таъсир ўтказишнинг янги методлари ва воситаларидан иқтисодий фойдаланиш, идеология процессларга партия раҳбарлигини қучатиришнинг талаб қилмоқда.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми қарор қилади:

I.

Партиянинг, давлат органлари, қасаба союзлари, комсомолнинг ва бошқа барча жамоат ташкилотларининг қуч-қаратлари идеология ишнинг СССРда коммунизм қурилиши ва халқлар майдондаги сиёсий курашнинг ҳозирги босқичига мувофиқ келадиган қуйидаги асосий томонларига қаратилсин:

меҳнаткашларда коммунистик дунёқарашини шакллантириш; ўтмишнинг совет кишилари онги ва ҳуқуқ-адворидеги сарфиларини йўқотиш;

коммунизм актив ва онгли қурувчиларининг меҳнат тарбияси;

халқнинг билими ва маданиятини ошириш;

халқини совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм руҳида тарбиялаш; антикоммунизмга, буржуа идеологиясининг ҳамма формаларига қарши кескин кураш.

Совет ватанпарварлиги ўз моҳияти билан интернационал бўлиб, қандай шаклда намоён бўлишидан қатъи назар, миллий чекланиш тенденциялари билан муроса қилмайдир. СССРдаги барча халқларнинг ўз кўп миллият Ватанига муҳаббатига бошқа социалистик мамлакатларнинг халқларига, бутун дунё меҳнаткашларига ҳурмат ва қардошларча дўстлик тўғриси билан ўзвий равишда қўйишлар кетган.

Кишиларнинг совет ватанпарварлиги, социалистик Ватанчилик, Совет Иттифоқи улуг Коммунистик партиясига муҳаббат руҳида тарбиялаш — идеология ишнинг энг муҳим, биринчи галдаги вазифасидир. Совет кишилари ўз гуаал Ватани, ўзининг улуг ленинчи партияси билан ватанпарварларча фахрланиш ҳиссига тўлиб-тошганлар. Улар мамлакатимизда бунёдга келтирилган ҳамма нарсга ўз қўллари билан, халқнинг фидокорона меҳнати билан, зўр бериб астойдил сарфлаган қуч-ғайрат тўғрисида бунёдга келтирилганнинг чўқур ағайиллар.

Шу сабабдан халқнинг тўқна дастурхонидан тап тормай баҳраманд бўлаётган ҳолда жамиятга ҳеч нарс бертан ҳар хил обивазлардан, даңгасалар, қолғичлар, текнхўрлар совет кишиларда нафрат қўзғамаслиги мумкин эмас. Совет раҳбарлигининг кадр-кимматини йўқотиб қўётган, халқнинг улкан ишларини, ҳаётимиздаги қадаромона ишларни пайқамасган, меҳнаткашларга азиз бўлган, уларнинг пешона тери ва қони билан қўлга киритилган, бизнинг қучимиз ва шон-шухратимизга ҳисобланган нарсаларнинг ҳаммасини қоралашга тайёр турган одамлар совет кишиларга бегона бўлиб туюлмади.

Ҳаётимизнинг ёркин томонлари тасвирланаётганини қўрғанда энсаси қотаетган. Ҳаётимизнинг юксак ва олжанов ҳақиқатини, янги жамият учун курашдаги қадаромонлик ва романтикани акс эттирувчи адабиёт ва санъат арбобларига «бўёқчи» деган лақабни ёшлатиб қўётган кишиларнинг фикрига совет халқи, партиямиз азиз қўйишлармайдилар.

Совет кишиларини, айниқса ешларни Коммунистик партия, ишчилар синфи ва меҳнаткаш деҳқонларнинг шонли революцион традициялари асосида, совет халқининг буюк зафарлари билан, Советлар мамлақати гражданининг парадфи ва қадр-қиммати билан фахрланиш, социалистик Ватан ҳимоясига доимо шай бўлиб турли руҳда тарбиялаш соҳасида партия ташкилотларининг, бутун жамоатчиликнинг иштини ахшиллаш зарур.

Пленум партия ташкилотлари меҳнаткашларни социалистик интернационализм руҳида тарбиялаш ишини қучатириш, Совет Иттифоқи халқларининг қардошларча дўстлигини — социализмнинг ана шу энг буюк галабасини мустаҳкамлаш, СССРдаги халқлар маданиятларининг бир-бирини бойитишга актив бодам бериш, миллатчиликнинг ҳар қандай қўриқларига: маҳаллийчиликка, миллий мутозиллик ва алоҳидчиликни тарғиб қилишга, ўтмишнинг идеаллаштиришга, реакцион традициялар ва урф-одатларни қўлқара кўтариб макташга қарши мурасанлик билан кураш олиб бориш вазифасини юқлайди. Миллатчилик ўз табиати эътибори билан социализмга, марксизм-ленинча таъбиярашга, халқлар дўстлигига душман бўлиб, социял-халқчиларнинг ривожланиши ва ўзаро ақлланмушдан иборат объектив процессга эдилди.

Совет Иттифоқи, барча социалистик мамлакатлар иқтисодий қуч-қурадратини мустаҳкамлаганлиги ва музоффа қобилиятини ўстатилган, ва, аввало, уларнинг хўжалик соҳасидаги ютуқлари, фав ва техника соҳасидаги муваффақиятлари, маълум халқлар мустамлақачиликка қарши миллий озодлик ҳаракатини мисли қўрғалмаган суратда қучатириб, юзла катта галабаларга эришганлиги, халқлар коммунистик ҳаракатини ютуқлари жаҳон майдонида қучлар нисбатини тинчлик ва социализм фойдасига, империализм ва уруш қучларининг зарарига ўзгаришга юборди.

КПСС ва Совет ҳукумати давлатларнинг социал тузумидан қатъи назар, уларнинг тинч-тотув яшашдан иборат ленинча сибсатини, тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик сибсатини оғидимай ва ният ўтказиб келмоқдалар. Бу сибсат жумладан Совет Иттифоқининг, бошқа социалистик давлатларнинг ёппасига ва батамом кулосиланиш учун, яро қулоқни таққиллаш ва уни йўқ қилиб ташлаш — учун актив курашида ўз ифодасини топтомоқда.

Империализм лагери кулларнинг пойғасини тобора авж олдиришга, халқларни алдаш сибсатини, агрессия ва халқ-ароғиғоварлик сибсатини Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатларнинг тинчликсевар йўлга қарама-қарши қўймоқда.

КПСС ва Совет ҳукумати шунга асосланадларки, ҳозирги замон шариоитида уруш мукдарар эмас, социалистик давлатларнинг қуч-ғайратларини бирлаштириш, ишчилар синфи, деҳқонлар, интеллигенциянинг, барча тинчликсевар қучларнинг курашнинг гоит кенг авж олдириш йўли билан урушнинг олдини олиш мумкин. Бирок, ҳали империализм мавжуд экан, агрессияс урушлар учун замин ҳам сақлашиб қолганлиги партия ва бутун совет халқи эътиборга олмасдан туролмайдилар. Империализмнинг сибсати унинг энг агрессия ва авантюрист қучлари томонидан жаҳон термоядро уруши бошланишига олиб келиши мумкин, бу билан ҳисобламасқоз зарур, шу сабабли халқлардан айниқса хўшёрлигини ошириш талаб қилинади.

Ғафлатда қолмаслик учун Совет давлати мамлакатининг музоффа қурадратини янада мустаҳкамлаш, бутун халқия, унинг шавкатли Қўролли-Қучларини социалистик Ватанга,

коммунизм буюк идеалларига садоқат руҳида тарбиялаш мақсадида ҳамма зарур чораларни қўрғоқда ва қўра беради. Армия ва Флотнинг техника билан кулосиланиш даражасини бундан бўён ҳам ҳар тарафлама ошириш, совет жангчиларининг ҳарбий маҳоратини, жанговар тайёргарлигини тақомиллаштириш ва уларни гоийиқ чинқитириш, совет жангчиларини Ватанин химоя қилишдан иборат ўз муқаддас бурчинин ҳар дама адо этиш учун шай қилиб қўйиш зарур.

Партия, комсомол, қасаба союз ва бошқа жамоат тақилотлари Ватанимизнинг ҳавфсизлигини, Совет Армияси ва Ҳарбий Деңиз Флотининг қуч-қурадратини мустаҳкамлаш бутун халқимизнинг жонажон иш ақаллигини эсда тутиб, ҳамма совет кишиларини Совет Иттифоқининг шонли Қўролли Қучларини севиб ва ҳурматлаш руҳида тарбиялашлари, совет жангчиларини доимий ғамхўрлик ва меҳрибонлик билан қўршаб олишлари керак.

Пленум империализмнинг идеологиядаги диверсияларига қарши, унинг совет кишиларини гоийиқ ва маънавий жиҳатдан кулосилантиришга уринишларига қарши сибсат хўшёрлигини ошириш зарурлиги партия, давлат ва жамоат ташкилотларининг эътиборини алоҳида жалб қилиб ўтади.

Марксизм-ленинизм идеологиянинг улугворлиги ва тантанасини, гуркираб ривожланаётган социализмнинг улкан муваффақиятларини, ўлим талвасида ётган ва ячидан чириб бораётган, ўз умрини яшаб бўлаётган капиталистик системага нисбатан социализмнинг тобора равшан ва шак-шубҳасиз афзалликларга эга эканлигини янада ёркин ва равшан қилиб очиб бериш лозим. Ташки сибсатга доир ахборотларни янги йўлга қўйиб, чет мамлакатлар билан маданий алоқалар қилувчи муассасаларнинг фаолиятини бир-бирига мувофиқлаштириш зарур.

Ҳар бир совет кишинида иқтисодий фойдали меҳнатини севиб ва ҳурматлаш тўғрисида тарбиялаш партия, советлар, қасаба союзлари, комсомол олиб борадиган идеология ишнинг аса мағзини тақил қилмоғи керак.

Ҳар бир меҳнаткашнинг юксак меҳнат умумдорлигини таъминлаш — умумхалқ вазифаси, коммунизм қуришнинг асосий парти эканлигини равшан тўшуниш руҳида тарбиялаш; социалистик мусобақани кенг авж олдириш, илгортжарибани жорий қилиш, меҳнат қадаромонларини иззат-қиром ва ҳурмат билан қўршаб олиш, меҳнаткашларнинг иқтисодий ташаббусига бюрократларча қарашга қарши кураш олиб бориш; жамоатчиликнинг бутун қучини текнхўрларга, иқ-килибозлар ва даңгасаларга қарши курашга қаратиш лозим.

Пленум коммунистик меҳнат ҳаракатини янада авж олдиришга катта аҳамият беради, юксак меҳнат умумдорлиги учун, янги техникани ағдалаш учун кураш, билимга иттиқли, кишилар ўртасидаги янги муносабатлар, коммунизм қурувчиларининг ахлоқ кодексини турмушда қарор топтириш ана шу ҳаракатда бир-бири билан ўзвий равишда қўйишлар кетмайдир.

Гоийиқ таъсир ўтказишнинг бутун қучини ишга солиб, иқтисодий бойликка коммунистик мусобақат руҳида тарбиялаш, иқтисодий социалистик мулкка бировнинг, давлатнинг мулки деб қаровчи баъзиб-ор одамларнинг оғидан шу фикрни ситиб чиқариш, Ватан бойликларини қўлатиришга, юқри сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга, шу маҳсулотнинг танарҳсини қаматиришга иттиқли руҳида тарбиялаш, хўжасизликка ва исофгарчиликка қарши, қўзғабумачилик, олинган мажбуриятларни писанд қилмаслик фактларига қарши мурасанс кураш олиб бориш, коммунистик танқид ва ўз-ўзини танқидни кенг қучатириш зарур.

Совет кишиларини социализм ва коммунизмнинг асосий негизларидан бири бўлган коллективизм руҳида қуч сай тарбиялаш, коллективнинг тарбиявий ролини бутун чоралар билан ошириш керак.

Партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари оммаи агитация ишини саноат қорхоналари ва қурилишлардаги, қолхоз, совхоз ва муассасалардаги коллективларнинг кенг вазифалар билан ўзвий равишда боғлаш таъминлаш, формализм, бетамиллик ва қуруқ расми иттиқликка барҳам бериш, аҳолининг турли қатламлари орасида сибсат ишни табақалаштирган ҳолда олиб бориш, коллективдаги ҳамма аъзоларни энг яхши меҳнат намуналарига асосида тарбиялаш, илгортжарибани ва қолхозчиларнинг таърибасини кенг ёйиш, одамларда ўртоқлик ва ўзаро ёрдам ҳиссини қучатириш тақил қилинсин.

Меҳнат билан турмуш — коммунистик ҳаёт кечириш тарзининг ажралмас таркибий қисмларидир. Пленум барча партия комитетларига, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига, қасаба союзларига, комсомолга коммунистик турмушнинг мустаҳкамлаш учун, шу турмушнинг юксак маданияти учун, ўтмишнинг ҳамма сарфиларини турмушимиз ва оилавий муносабатларимиздан йўқотиш учун курашнинг кенг авж олдириб юборишнинг тақил қилиди.

Диний сарфиларга қарши кунт билан кураш олиб борилисин, илмий атеистик иш кенг қулоқ ёздирилсин. Коммунистик меҳнат ҳаракатини турмушда коммунистик муносабатлар учун бошланган ҳаракат билан амалда бирлаштириб юбормоқ керак.

Пленум партия комитетлари ва партия ташкилотларига меҳнаткашларнинг турмушда доир масалаларга, уларнинг бўш вақтларини маданий уюштиришга, тарбиявий ишда партия ташкилотларининг таълим-пунктлари бўлган маданий-оқартув муассасалари фаолиятига эътиборни қучатиришнинг тақил қилади. Жисмоний тарбияга, айниқса мактабда совет кишиларининг сикат-саломатлиги ва меҳнат қобилиятини сақлаб қоллиш ва мустаҳкамлашнинг, уларни руҳан мустаҳкам ва иродани қилиб тарбиялашнинг, уларнинг бўш вақтини сарғом ва маданий ўтказишнинг энг муҳим востаси деб қараб, физкультура турмушга тинимай сингдириб борилисин. Партия комитетлари ва Совет органларининг эътибори аҳоли яшайдиган пунктларнинг қўйида, ҳусусан қишлоқда ва янги қурилишлар районларида маданий-оқартува поити иш ўз ҳолига ташлаб қўйилганлигига барҳам бериш зарурлигига жалб қилинсин.

Бутун совет халқини коммунистик онглилик руҳида тарбиялаш, барча совет кишиларда илмий-материалистик дунёқарашни шакллантириш коммунистлар ва партиячиларнинг марксизм-ленинча назарияни ўрганишларини бутун чоралар билан қучатириш талаб қилади. Марксизм-ленинча назарияни ўрганишнинг турмуш билан чамбарчас боғланган ҳолда олиб бориш, меҳнаткашларнинг олган билимларини ишлаб чиқаришда энг яхши натижаларга эриштиришга қўлмаклашдириш, совет халқининг ҳаётда коммунистик иқтисодий муносабатларини ва коммунистик ахлоқни қарор топтиришга ёрдам берадиган бўлиш учун ҳаракат қилиш керак.

Пленум коммунистик дунёқарашини шакллантиришда, халқни гоийиқ-илмий жиҳатдан тарбиялашда фанининг ролини ошириш зарур деб ҳисоблайди. Совет фани билимнинг ҳамма соҳаларида жаҳон фавида илгортжарибани ағдалашмоғи керак, фан меҳнаткашларини илмий-техника инжодкорлигидан баҳраманд қилиш лозим. Билимларни оммага ёйиш — совет олимларининг фахрли бурчидир.

Иқтисодий фанлар ҳодимларнинг энг муҳим вазифаларини — оммаи коммунизм қуриш учун курашдаги жонли практикаси ва тарихий тақрибасини умумлаштириш, революцион назарияни далил, иқтисодий ривожлантириш, революцион назариянинг гоийиқ поқлиги учун курашнинг; фанининг асосий философия, иқтисодий, тарихий, ҳуқуқий ва бошқа проблемалари устида иқтисодий мунозаралар ўтказишдан иборат.

Социализмнинг ўсиб коммунизмга айланиш проблемаларини комплекс ўрганишга, меҳнат умумдорлигини оширишга алоҳида эътибор бериш, халқ хўжалигини бошқариш ва планлаштиришнинг илмий асосда ташкил этиш соҳасидаги иш-ишларини кенг қучатириш керак.

Бизнинг олимларимиз жаҳондаги бир-бирига қарама-қарши икки жаҳон системасининг кураши, капиталистик тузумнинг емирлиги, революцион ишчилар ва миллий озодлик ҳаракатининг юксалиши процессларини чўқурроқ анализ қилмоқда, коммунистик ҳаётдўстлик мамлакатларининг бирлигини янада муста

ПАРТИЯ ИДЕОЛОГИЯ И ШИНИНГ НАВБАТДАГИ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши учинчи бетда)

Пленум халқ маданиятини юксалтириш учун курашда партиянинг солиқ тилини, янги кишини тарбиялашда унинг энг яхши ердачиси халқ ўқитувчиси, деб таъкидлаб кўрсатади. Бир қанча жойларда ўқитувчи, унинг гоёвий сийси ва профессионал ўсишига, моддий турмушини яхшилашга етарли даражада ғамхўрлик қилинмаётганилиги, ўқитувчининг юксак жамоатчилик ролига етарли баҳо берилмаётганилиги партия сийсати билан ситишмади.

Олий ва ўрта махсус мактабларнинг вазифаси — халқ ҳўжалиги, фан ва маданият учун юқори малакали мутахассислар етиштиришдан, уларда марксча-ленинча дунёқарашни ва коммунистик онглилини шакллантириш, юксак граждоний фахлатларини тарбиялашдан иборат. Ишлаб чиқариш амтиқасини ташкил қилишдаги мавжуд камчиликларни бартараф қилиш, студентларнинг муқтақлий ўқиш ва илмий иш олиб боришига кўпроқ вақт ажратиш, ўқув программалари ва дарсликлар фан ва техниканинг ҳозирги замон даражасидан оракда қолётганлигини тутатиш зарур.

СССР Олий ва махсус ўрта таълим министрилиги таълим ва тарбиянинг системалари ва методларини янада тақомиллаштириш, олий ўқув юртидаги ўқувчиларнинг коммунистик дунёқарашини шакллантириш ишларини сийсатида иштинмойи фанларнинг ўқитиш шаклини яхшилаш, фан ва техниканинг ҳамада ишлаб чиқаришда илгор таърибларини энг янги ўқувчиларни еталаштириш, олий ўқув юртидаги илмий текпириш ишларини ривожлантиришни назарда тутадиган тақлифларни ишлаб чиқил.

Пленум СССР Госплани ҳузуридаги Профессонал техника таълими давлат комитетига профессионал таълимдаги катта камчиликларни бартараф қилиш, ишчи кадрлар тайёрлашнинг халқ ҳўжалиги тараққийетиинг ҳозирги даражасига мувофиқлаштириш, ўқувчилар ўртасида тарбиявий ишларини яхшилаш учун қатъий чоралар кўриш вазифасини юқлайди.

II.

Коммунизм куралиши кенг авж олдирилган даврда партиянинг раҳбарлик роли бўлиб бормоқда, унинг барча совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги жавабгарлиги ошиб бормоқда.

Партия комитетлари ва партия ташкилотлари барча қорхоналар, қолхозлар ва совхозларда гоёвий-тарбиявий ва маданият-оқартув ишларининг мазмунига, иқодий ташкилотларнинг, фан, халқ маорифи, маданият муассасалари фаолиятига чўқуруқ қиришчишлари, ташкилотчилик иши билан идеология ишнинг бирлигини таъминлашлари лозим. Идеология ишига партия раҳбарлигининг ташкилий томонларини метод ва формаларини тақомиллаштириш зарур.

Идеология ишини тубдан яхшилаш учун қуйидаги юқорига барча партия ташкилотлари кишиларини коммунистик руҳда тарбиялаш, кадрларни гоёвий жиҳатдан чиқатириш

масалалари билан доимо шўғулланиб боришлари талаб қилинади. Пленум бошланғич партия ташкилотларининг КПСС Программаси ва Уставини амалга оширишдаги, кишиларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги, ахлоқ кодексини принципларини рўёбога чиқаришдаги, ҳар бир совет кишининг меҳнат ва сийсий активлигини оширишдаги ролини ва жавабгарлигини юқори кўтаришга алоҳида эътиборин жалб қилади.

Пленум айрим партия комитетларининг идеология ишларида мавжуд бўлган кампаниячилик ва дабобабозлик, қорғозбозлик ва бюрократлик услубини қоралайди. Идеология ишларида ленинча услубни сабот-матонат билан ривожлантириб бориш зарур, бу услуб юксак принципчилик, коммунистик гоёвийлик, душман идеологияга нисбатан муросасизлик, революцион назарияни иқодий суратда таъқиқ этиш ва ривожлантириш, назария билан амалиётнинг бирлигини, омгани ишотирини ва уни коммунистик қурилишнинг энг муҳим вазифаларини ҳал қилиш учун уюштиришни ўзида билиштирилади. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми барча раҳбар ходимлардан идеология ишларида доимо шахсан қатнашиб туришни талаб этади.

Пленум партия, қасаба, союз, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотларига идеология ишлари ҳар бир шахсни ва умуман бутун коллективни коммунистик гоёвийлик ва ахлоқ руҳида тарбиялашнинг кучли воситаси бўлган танқид ва ўз-ўзини танқиддан актив суратда фойдаланиш вазифасини юқлайди.

Ҳозирги замон шароитида идеология фронтининг барча участкаларидаги ходимлар олдида қуйидагидан талаблар қўрилади. Ишнинг муваффақиятини марксча-ленинча назария чўқури биланги, саноат ва қишлоқ ҳўжалик ишлаб чиқариш экономикасини, маданият қурилиш проблемаларини яхши билишдан, серйаб ва омгани ташкил қилишга қодир кадрлар ҳал қилади.

Пленум интеллигенциянинг ўқитувчилар, муаллимлар, инженер-техник ходимлар ва илмий ходимлар, агрономлар, врачлар, адабиёт, санъат, матбуот арбобларининг идеология ишлари қатнашишига гоё катта аҳамият беради. Партия совет интеллигенциясини совет маданиятини маънавий бойлигини янада кўпроқ активлик билан қўлайтиришга, халқнинг коммунистик дунёқарашини шакллантиришда партияга янада активроқ ёрдам беришга чакирлади.

Пленум партия ташкилотларига совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялаш вазифаларини ҳал қилишда жамоатчиликнинг иқодий активлигини ва ташаббускорлигини бундан бўён ҳам бутун чоралар билан қўллаб-қувватлашни тақлиф қилади. Пленум жамоатчилик асосларини қўлама тобора кенгайиб бораётганлиги жамоат ташкилотларига партия раҳбарлигини бўшаптиришга олиб бормаслигини, аксинча бу раҳбарлиқни қўлайтиришга талаб этишни, партия ташкилотларининг идеология ишлари жамоатчилик ташаббускорлигининг ҳама формаларига доимо эътибор бериб туриш зарурлигини таъкидлайди.

Пленум ёилар ўртасида гоёвий-тарбиявий ишларни яхшилашга, бу энг муҳим вазифани ҳал қилишда Бутуниттифок

Ленинчи Коммунист Ёшлар Союзининг ролини оширишга алоҳида эътибор беради. Ёшларда жамиятнинг ҳама моддий ва маънавий бойлиқларининг мавбон бўлган меҳнатга ҳўрмат билан қараш, моддий ва мадаий ноз-неъматларнинг умумий манбандан озикланувчи ҳар бир кишининг муқаддас вазифаси бу манбон тўлдириб боришда актив иштирок этишдан ва шу йўл билан бу манбонинг совет кишиларининг ҳозирги ва келажак авлодларининг эътиёбларини тобора кўпроқ қондира оладиган қилишдан иборатдир.

Ҳар бир энг кишини коммунизм учун саботли ва мард курашичи қилиб, мамлакатининг саринша-саранкомли ҳўжалик қилиб, кекса авлодлар қўлга киритган ва вужудга келтирган нарсаларининг ҳаммасига чўқуру ҳўрмат билан қарайди, ўз меҳнати билан Ватанининг бойлигини, шон ва шўҳратини орттирадиган киши қилиб тарбиялаб етиштирмоқ лозим.

Пленум партия комитетлари, эниммасига комсомол ташкилотларига раҳбарлиқни қўлайтириш, совет ёшларини коммунистик руҳда тарбиялашда уларнинг активлигини ва ташаббускорлигини ошириш вазифасини юқлайди.

Пленум меҳнатқилларни тарбиялашда қасаба союзларининг ролини янада оширишни муҳим вазифа деб ҳисоблайди. Қасаба союзларининг гоёвий-тарбиявий ишини халқ ҳўжалик планларини бажариш учун, меҳнат унумдорлигини ошириш учун олиб бориладиган кураш билан, ишлаб чиқаришнинг ҳамада ишчи ва хизматчилар турмушининг конкрет шароитлари билан, уларнинг мадаий ва техника савиясини ошириб бориш вазифалари билан, меҳнатқилларни жамият ишларини бошқаришга янада кўпроқ жалб этиш билан чамбарчас боғланган ҳолда куриш зарур. Қасаба союзларининг муҳим вазифаси — мадаий оқартув ишларини янада қўлайтиришдан иборат. Қасаба союзлари клублар, кизил бурчаклар, кутубхоналарнинг ишга раҳбарлиқни яхшилашлари, жасмоний тарбия ва спортдан бутун чоралар билан ривожлантиришлари лозим.

Меҳнатқиллар депутатларининг Советлари халқ энг кўп иштирок қиладиган ташкилот бўлган ҳозирги шароитда ишнинг шундай тарзда йўлга қўймоқ керакки, Советлар кўндан-кўп комиссияларга, шўнингдек меҳнатқилларнинг ўз ташаббуслари билан тузган ташкилотларига таянган ҳолда ҳар бир шахарда, посёнада, қишлоқда, ҳар бир хонадонда доимо тарбиявий, мадаий-оқартув ишлари олиб борадиган бўсинлар. Пленум Советларнинг иқроия комитетларига ўз кўч-ғайратларини барча мадаий ўқорларни янада кенгайитиришда, меҳнатқилларнинг мадаий ва маиший талабларини ўзларининг энг муҳим бурчи деб қараш вазифасини юқлайди.

Пленум қишлоқда идеология ишини қатъий билан яхшилашни зарур деб ҳисоблайди ва иттифокчи республикалар компартиялари Марказий Комитетларига, барча партия комитетларига, министрликлар ва муассасаларга, ҳўжалик ташкилотларига қишлоқлардаги идеология муассасаларини малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш, қишлоқ партия ва комсомол ташкилотлари, қолхоз ва совхоз раҳбарларининг

мадаий-оқартув муассасаларининг аҳволи ва иши учун, совхоз ишчилари ва қолхозчилар, айниқса ёшларнинг сийсий, умумий билими ва профессионал билим даражаси учун жавабгарликларини ошириш чораларини кўриш вазифасини юқлайди. Пленум иттифокчи республикалар компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область саноат партия комитетларига, шахар ва район партия комитетларига ҳамада саноат-ишлаб чиқариш партокмаларига саноат қорхоналари коллективларининг қолхозлар ва совхозларнинг коллективлари билан алоқасини ҳар томонлама кенгайитириш, шахар мадаий муассасалари томонидан қишлоқда ёрдамчи қўлайтириш вазифасини юқлайди.

Идеология ишининг моддий базасини янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш мақсадида СССР Госпланига, Халқ ҳўжалик олий кенгайиши иттифокчи республикалар Министрлар Советлари билан бирликда 1964—1970 йилларга муқаддас мадаий қурилиш планини тузиб чиқиш ва бу планда моддий-техника воситаларининг бутун комплексини ривожлантириш ҳамада халқ маорифи, маданият ва идеология ишининг бошқа соҳалари учун кадрлар тайёрлаш, ўқув юртидаги мадаий муассасаларнинг территориял тўғри қўлайтириш, қўзда тутиш топширилади.

КПСС Марказий Комитети Пленуми иттифокчи республикалар компартияларининг Марказий Комитетларига, ўлка, область, шахар партия комитетларига, барча партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларига шу қарорга мувофиқ равишда идеология ишнинг мазмунини, форма ва методларини тақомиллаштиришга, халқни коммунистик руҳда тарбиялашда, коммунизм қурилишининг улутвор вазифаларини ҳал этишда унинг таъсирчанлигини оширишга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш вазифасини юқлайди.

Партия олдида, бутун совет халқи олдида коммунистик қурилишнинг улутвор вазифалари турибди.

Партия меҳнатқилларнинг революцион тайрати дунёни ўзгартиришнинг қудратли ва битмас-туганмас манбаидир деб билиди. Партия ташкилотларининг халқнинг революцион руҳини баланд кўтариш, ҳаётнинг ҳама соҳаларида омгани иқодикорлини учун кенг майдон очиб бериш, ҳар напад консерватизм ва қотиб қолишга қарши, обиватларга бепарволикка қарши, чирю-ириб кетган буржуа идеологияси ва ахлоқига қарши шафқатсиз кураш олиб боришдан қўра муҳимроқ вазифаси йўн.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми каттиқ ишонч билдирадики, барча партия ташкилотлари, идеология фронтининг барча ходимлари КПСС Программасини, XXII съезд ҳамада ушбу Пленум қарорларини бажара бориб, идеология ишини тубдан яхшилашга эришадилар, мамлакатимизда коммунизм қурилиш вазифаларини амалга ошириш, улут марксча-ленинча таълимотини бундан кейин янада галабаларга эриштириш учун халқнинг иқодий активлигини янада юқори кўтаришлари.

КПСС Марказий Комитети Вакилларининг Хитой Коммунистик Партияси Марказий Комитети Вакиллари Билан Ёўлажак Учрашувни Тўғрисида

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1963 йил 21 июндаги қарори

1. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми КПСС Марказий Комитети Президиумининг, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Никита Сергеевич Хрущевнинг жаҳон коммунистик ҳаракати кучларини янада жиқлаштириш соҳасидаги сийсий фаолиятини, шўнингдек Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети билан ўзаро муносабатларда КПСС Марказий Комитети Президиуми амалга оширган ҳамада конкрет ҳаракатлар ва чораларни тўла ва яқиндари билан маъқуллайди.

Пленум шу нәрсани маъқуллаб қайд қиладики, ўртоқ Н. С. Хрущев бошлғи КПСС Марказий Комитетининг Президиуми коммунистик ва ишчи партияларнинг 1957 ва 1960 йиллардаги Москва кенгашларида яқиндари билан қабул қилинган қарорларни изчиллик билан омғишай амалга ошириб келди ва амалга оширмоқда.

2. XXII Марказий Комитетининг 1963 йил 14 июндаги

маъқули муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг шу йил 18 июндаги Баёоти маъқуллашди.

3. КПСС Марказий Комитети Президиумига ХХП Марказий Комитетининг вакиллари билан ёўлажак учрашувда қуйидагиларга амал қилиш вазифаси топширилади:

КПСС XX, XXI ва XXII съездларида, компартияларнинг кенгашларида партиянинг томонидан қабул қилинган ҳамада Декларация ва Баёотда ифода этилган, турмушда, халқаро коммунистик ҳаракатнинг ривожланиш практикасида ва халқаро воқеаларнинг боришида батамом тасдиқланган йўлни омғишай ўтказиш.

КПСС Марказий Комитети қардош коммунистик ва ишчи партияларни жиқлаштиришга, мавжуд келишмовчиликларни марксча-ленинча назария ҳамада 1957 ва 1960 йилги Москва кенгашларининг тарихий ҳўжжатлари асосида бартараф қилишга қаратилган йўлни изчиллик билан ўтказмоқда ва ўткази беради.

КПСС Марказий Комитети бундан бўён ҳам марксизм-ленинизм ва социализм интернационализм принциплари асосида Совет Иттифокчи билан Хитой Халқ Республикасининг ўзаро халқлари ўртасида, КПСС билан ХХП ҳамада бошқа қардош партиялар ўртасида қардошларга дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчи ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишнинг коммунизм галабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустаҳкамлашга иштирок беради.

КПСС Марказий Комитети ХХП Марказий Комитетининг бизнинг партиямизга ва бошқа коммунистик партияларга, КПСС XX, XXI ва XXII съездларининг қарорларига, КПССнинг марксча-ленинча назария, СССРда социализм қурилиш ва халқаро революцион ҳаракат амалий тақрибаси асосида ишлаб чиқилган Программасига қилган ҳўжумларини асосида ва бўхтонан иборат деб қатъий рад этади. Бутун совет халқи, халқаро коммунистик ҳаракат яқин

диллик билан маъқуллаган КПСС съездларининг қарорларини, КПСС янги Программаси мамлакатимизда коммунизм қурилишда жуда катта сафарбар қилувчи куч бўлди.

КПСС Марказий Комитети коммунистик ҳаракатда ошқор мунозара олиб бормаслик керак деган фикрга амал қилиб келди ва бундан бўён ҳам амал қила беради ҳамада ХХП Марказий Комитети ошқор мунозарани туҳтатиш тўғрисида эришилган келишувга оғизда эмас, балки ҳақиқатда амал қилади, деб умид билдиради.

КПССнинг жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг асосий принципал масалаларида позицияси мунозарада баён қилиб берилсин ва қаттиқ туриб ҳўмоқ қилинсин ҳамада КПССнинг СССРда коммунистик қурилишнинг туб масалалари юзасидан турмушнинг ўзи тасдиқлаган, қардош коммунистик партиялар яқиндари билан маъқуллаган позицияси тушунтириб берилсин.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 21 июнда ўз ишини таъминлади.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрущев катта ёрқин нутқ сўзлади. Ўртоқ Н. С. Хрущевнинг нутқи зўр эътибор билан йингиланди ва Пленумнинг барча қатнашчилари томонидан гўлдурос қарсаклар билан бир неча марта бўлиниб турди.

Эрталабчи мажлис «Правда» газетасининг бош редактори П. А. Сатюковнинг нутқи билан бошланди. Нотқ айтидики, бизнинг партиямиз коммунизм қурилиш соҳасидаги улкан ишни ташкил этганида доимо В. И. Лениннинг кўрсатмаларига асосланди. В. И. Ленин бундай деган эди: «Биз халқаро революцияга ўзимизнинг асосий таъсиримизни ўз ҳўжалик соҳасимиз билан қўрсатамиз... Ана шу соҳадан кураш бутун жаҳон миёёсига кўчирилди. Биз бу вазифани ҳал этсак, халқаро миёёсда муқаррар ва узил-кесил қотиб қиқамиз. Шу сабабли ҳўжалик қурилиш масалалари биз учун жуда катта аҳамиятга эгадир».

Ленин ана шу қонга билан маҳкам боғланган ҳолда соқилан тузуми турли-тубан давлатларнинг тинч-тотув ишларини приниципини илгари сурди ва асослаб берди. Тарихий тараққийетнинг бутун бориши тинч-тотув яшаш ва иқтисодий муносабатлар шартинда коммунизм кучлари ўсиб, мустаҳкамланиб, ҳўжум қилиб бораётганлигини, капитализм эса ўз позицияларини бирин-кетин қўлда бой бераётганлигини тасдиқлади.

Владимир Ильич, дейди ўртоқ Сатюков, коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишга иқодий ёндашмоқ керак, деб васийат қилган эди. Владимир Ильичнинг бу васийати жамитизмининг ҳаётида рўёбога чиқарилди. Ўртоқлар, ҳаммамиз партия Марказий Комитетининг Президиумининг бир мақсадини қўзда тутиб зўр ташаббус билан қилаётган фаолияти намунаси асосида ленинча иш услубини кўн сайин ўрганишмоқдамиз.

Ленин ишчилар, деҳқонлар, интеллигенция билан кўн сайин амалий алоқа боғлаш традициясига асос солган эди. Бу традиция партиянинг XX съезидан кейин гоё кенг ривожланди. Кейинги йилларда партия Марказий Комитетининг биринчи секретари, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолари ва Марказий Комитетининг

секретарлари борман бирорта иттифокчи республика ёки йирик иқтисодий район, йирик қурилиш йўқ. Мунтазам суратда ўтказилаётган партия съездларида, Марказий Комитет Пленумларида, кенгашларда партия ва мамлакат ҳаётига доир энг муҳим масалалар муҳокама қилинмоқда. Бу — Ленин тушунган маънодаги коллектив раҳбарлиқдир. Ана шу коллектив раҳбарлик бизга жуда катта натижалар бермоқда.

Марказий Комитет томонидан қилинган жуда катта ишлар халқнинг сингалан йўлбўйчи бўлган партиянинг обрўйини, партия раҳбарларининг обрўйини янада юксак даражага кўтарди. Коллектив раҳбарлик принципи халқ билан маҳкам боғланган, партия ишига, революция ишига чексиз солиқ бўлган Ленин типидagi энг оғир бобларнинг майдонга чиқиши учун шероит яўлажа келтирди.

Шахса сийсини оқибатларини тутатиш ва партия турмушининг ленинча, нормаларини тиклаш партиянинг ва унинг йўлбўйчиларининг обрўйсини мустаҳкамлайди. Ленин тушунган маънодаги йўлбўйчи халқ билан ва унинг жағовлар авангарди — партия билан маҳкам боғланган, партия ва халқнинг юксак ишончига сазовор бўлган революционердир. Йўлбўйчи иқтимолни тараққийетнинг конвулсияларини чўқуру тушундирган, ҳаёт томонидан илгари суралгандаги масалаларни ҳал этишда марксизм-ленинизмни иқодий тарзда қўлама оладиган кишидир. Бизнинг партиямиз Ленин типидagi ана шундай раҳбарларнинг, обрўйи катта йўлбўйчиларини ленинча йўлни амалга ошириш учун курашда майдонга чиқарди. Ленин типидagi ана шу раҳбарлар умумхалқнинг мухаббаты ва ишончига сазовор бўлишди.

Сўнгра нотқ коммунизм қурилишда партия ва халққа актив ёрдам бераётган совет матбуотининг фаолиятига тўхталиб ўтади. Матбуот партиянинг халқ ҳўжалик раҳбарлиқини қайта куриш тўғрисидаги энг муҳим тадбирларини, ети йиллик план лойиҳасини, КПСС Программаси лойиҳасини умумхалқ муҳокамаси даврида жуда катта иш қилди.

Матбуотнинг омма билан алоқаси мустаҳкамланди. Кейинги йил ичида матбуотнинг гоёвий савияси анча ўсиб, газеталарнинг тиражи икки баваардан эиёд ортди.

Совет-Иттифокдаги барча халқ-

ли тўғрисида хабар бериб туриш лозим деб ҳисобламиз. Бундай шахслар жамоатчилик фикри кучига қудратли жон талласига ташкилчилар.

Лениннинг улут байроғи. — дейди ўртоқ Сатюков сўзининг охирида, — марксизм-ленинизм байроғи жаҳон устида қилираб турди. Улут Ленин байроғи остида, жанговар шабнамиз — ўртоқ Хрущев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитет раҳбарлигида XXII съездининг тарихий қарорларини, бу съездда қабул қилинган Программани амалга ошира бориб, коммунизм галабасига эришамиз, бутун инсониятга унинг борлоқ истиқболлари сани йўл очиб берамиз.

Пленум қатнашчилари СССР Ёзувчилар союзи правленисининг биринчи секретари, энг кекса совет ёзувчиларидан бири К. А. Фединнинг нутқини зўр эътибор билан тингладилар. Утган йилнинг декабридан буюн утган ярим йил ичида, — деди у, адабиёт ва санъат ҳаётида жуда катта аҳамиятга эга воқеалар бўлди. Бу воқеаларнинг энг муҳими партия ва ҳўжалик раҳбарларининг мамлакат мадаий интеллигенцияси билан учрашувлари бўлди. Ўртоқ Н. С. Хрущев бу учрашувларда энг фойда қатнашди. Ана шу учрашувлар Совет Иттифокдагина эмас, балки чет элларда ҳам катта таассурот қолдирди.

Санъатда социализм реализм методини ривожлантириш, раб модернизмига қарши кураш масалалари К. А. Фединнинг нутқида асосий ўрин олди.

Ҳарб модирнистлар, деб таъкидлади нотқ, совет адабиёти билан биринчи марта жанг қилаётганлар йўқ. Улар бизни буюк адабиёт борлигини инкор қилган пайтлар аллақачон ўтиб кетди. Улар ҳозир ёзувчиларимизга қарши ҳўжумкорлик билан янги кампаниялар олиб бораётган сарй мамлакатимизда ва халқаро майдада совет бадий иқодийнинг аҳамияти тобора ўсиб бораётганлиги жуда яққол намойён бўлмоқда.

Ҳарбати модирнист танқидчилар совет санъатига ҳўжум қилишда етгаллаб турган позицияларнинг кўп қисми формализм асосларга таянади. Аммо бу танқид санъатимизнинг қайси соҳасини рўқча қилмасин, совет ёзувчиларининг коммунистик партия билан чамбарчас боғланганлиги ана шу танқидчиларнинг айниқса қаттиқ норозилигини тугдирмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг идеология иши масалаларини муҳокама қилаётган бу Пленуми, дейди ўртоқ Грининг, мамлакатимизда коммунистик жамият қурилиш планларини муваффақиятли амалга ошириш учун катта аҳамиятга эгадир. Бу Пленум халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати учун, социализм лагери бирлигини мустаҳкамлаш учун ҳам жуда катта аҳамиятга эгадир.

Марказий Комитетининг Пленуми бизнинг партиямиз, унинг ўртоқ Н. С. Хрущев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитети партияларини амалга ошириш, совет халқини коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида жуда катта иш қилаётганлигини ана бир марта яққол кўрсатиб беради.

Ўртоқ Грининг айтидики, совет мамлакатининг эришган буюк муваффақиятлари ва хусусан кейинги ўн йил ичида қўлга киритган ютуқлари ишчилар синфимизнинг, қолхозчи деҳқонларнинг, интеллигенциянинг, ҳўлаас ленинчи партия тарбиялаган бутун совет халқининг омғи юксак даражага кўтаришганлигини очик-равшан кўрсатуви далилдир. Ўртоқ Грининг совет қасаба союзлари партия раҳбарлигида меҳнатқилларни коммунизм руҳида тарбиялаш соҳасида катта иш қилаётганлигини таъкидлайди.

Қасаба союзларининг кўп қиррали хилма-хил фаолияти меҳнатқилларни ўз мамлакатининг ҳўжалигини деб ҳис этиш, янги жамият қурилиш иборат буюк иш учун жавабгарлиқни сезиб руҳида тарбиялашга, коммунизм қурувчисининг меҳнатини севиш, иттизом, ушқоқлик, коллективчилик туғйиғари сингари муҳим ҳислатларни мустаҳкамлашга, совет қонунларига ва социализм жамиятида яшаш қондаларига риоя қилишга қаратилган. Меҳнат жарёнида тарбиялаш ана шу фаолиятнинг энг муҳим қисмидир. Нотқ адабиёт, коммунистик меҳнат ҳаракати социализм экономикани ўзлашқис ривожлантириш ва тақомиллаштириш, коммунистик муносабатлари шакллантириш ва янги кишини тарбиялаш процессини жадаллаштирувчи қудратли кучдир. Коммунистик меҳнат ҳаракатида ҳозир 20 миллиондан кўпроқ киши қатнашмоқда.

Социализм реализм, деб ўқитиб ўтади нотқ, қарор топиб бормоқда. Бизнинг эътиқодимиз ана шундай ва бу эътиқодимизни ёқлаб бутун эҳтирос билан сўзлашимиз-сўзлаган, наини бирон-бир чинакам санъаткор бундай эҳтирос билмас. Биз янги дунёб аниқроқ қилишмоқдамиз. Ана шу шон-ишда совет санъатқори катта ўрин олади.

В. В. Грининга

сўз берилди.

(Давоми бешинчи бетда)

ХАЛҚ БОЙЛИГИ—МУҚАДДАС

Андижон аэропортидан ҳар кун «ИЛ-18» самолёти осмонга парвоз қилмоқда. Самолёт Андижон йўловчиларини Тошкент ва

Москвага қисқа вақт ичида элтиб қўймоқда. Суратда: Андижон аэропортида.

С. Безноссов фотоси.

ГАЛЛАКОР ОЛИМЛАР ТҶИИ

Республикада «оқ олтун» фалсафаси, шу билан бирга галлакор ўлка ҳамдир. Ўзбекистоннинг жанубий районидаги бепойи қишлоқларда, мўл галла ҳосили етиштирилади. Ўтган йили республикамизнинг галлакор қолхоз ва совхозлари давлатга деярли 10 миллион пуда галладан ортиқроқ етказди. Бу ҳосил 1960 йилга қараганда 3 миллион пуд кўнради. Республикада етти йиллик мобайнида галла етиштиришни йилга 25 миллион пудага етказиш вазифаси қўйилди. Бу маргабга бўлди, мактабхўра, жўхори ва бошқа экинлар майдонини кенгайтириш ҳамда ҳосилдорлигини ошириш йўли билангина эришиш мумкин.

Далматор ерлардан рационал фойдаланиш ва унинг маҳсулдорлигини оширишнинг назарий ва амалий масалаларини исбатлаш чизида Ўзбекистон ИСР Қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари етиштириш ва таъмирлаш министрига қарашли Далматор деҳқончилик илмий-техника институтини асосий ўрни тўтди.

Институт бундан 50 йил муқаддам Каттақўрғон шаҳри яқинидаги Зарифон тажриба дачаси базасида ташкил этилган эди. Бу ерда дастлаб пахтачилик ва гидрометеорология доир тадқиқотлар билан бир қаторда далоликор деҳқончилик соҳасида ҳам айрим тажриба-лар ўтказила бошланди. Ушбу Октябрь социалистик революциянинг «сўнг» тажриба дачасида асосан далоликор ерлар ўрганила бошланди. 1930 йилга келиб эса Каттақўрғон тажриба дачаси, Қашқадар тажриба станициси ва бошқа кўп тажриба участкалари базасида ўрта Осиё галлачиллик тажриба станициси вужудга келтирилди. Бу станициянинг маркази галла етиштириш жўяларга яқин Самарқанд об-ластидини Галлазор станицияси жўялариди. Институтнинг бевоқиф ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлиши, муҳим илмий проблемаларни ҳал қилиш учун қўлай бўлди. Бу ерда ишлаб чиқаришнинг асосий қис-ми, далоликор ерлардан ҳў-сеилдорлигини ошириш ва янги таъмирлаш галла қишлоқлари я-раш устида қўйла бери сама-рали илмий-тадқиқот ишлари олиб бормоқда. Институт қо-шма 6 бўлим, 4 лаборатория ва 4 таълим пункти бўлиб, улар-да юзга яқин илмий ходим ва

КПСС XXII съезди совет киши-ларининг ҳўзюғи авлоди комму-низмда яшайди, деб эълон қилди. Социализм меҳнатқиларга гаран-тияланган кенг ҳўқуқ ва эркин-ликлар берди. Коммунизм эса со-вет кишилари учун мисли кў-рмасаган янги перспективалар ва имкониятларни очиб беради.

Советлар мамлакатиди меҳнат-қилларнинг моддий жиҳатдан ту-ла таъминланганлиги ва уларнинг маданий даражаси тўхтовсиз оши-б бораётганлиги ҳўқуқ қондаларини ҳар қандай йўлар билан бузиш-ни тутатиш учун барча шарт-ша-роитларни яратиб беради.

Бутун совет халқи севикли Ва-таннинг шон-шўҳрати йўлида, мамлакатимизнинг иқтисодий қув-ватини мустаҳкамлаш мақсадида фидокорона меҳнат қилмоқда ва у социалистик мулкни муҳофаза қилишдан манфаатдордир.

Совет ҳўкимияти йиллари мо-байнида кишиларнинг иқтисодий со-циалистик мулкка бўлган муносаба-тида тўб ўзгаришлар юз берди. Айрим беқарор кишиларни истис-но қилганда, барча совет киши-лари ўз бурчларига садоқат билан қарамқўдалар, жамият бойлигини қамқўрлик ва эҳтиёткорлик билан асрамоқдалар. Улар ўз меҳнатла-ри маҳсулининг айрим техникўр элементлар томонидан талон-то-рож қилинганлига қараб тўролма-дилар.

Мамлакатимизда ҳўқуқ тарти-ботларини бузиш ва жиноят қи-лиш ҳўллари кўп сайин қамқўр-да. Бироқ, осон йўл билан бойлик ортиришни кўзловчилар, қаллоб-лар, алдамчилар, меҳнатсиз то-пишган даромад ҳўсобиға кўп ке-чирувчи шахслар ҳамон ўчмас ту-ради. Агар ана шу мурадларга интибатан қараш билан қилинса, бу барча соф виждонли меҳнатқил-ларга нисбатан жиноят қилиш би-лан тенг бўлур эди.

Кейинги вақтда республика про-куратура, суд ва жамоат тартиби-ни сақлаш органлари жамоатчи-ликка мустаҳкам таянган ҳўлда со-циалистик мулкни талон-тороқ қи-лган бир қанча гуруҳларнинг фўш қилиш ва жавобгарликка тортиш юзасидан кўп иш қилдилар. Ана шу гуруҳлар узоқ вақт давомида маҳаллий саноат ва халқ ҳўжа-лиги кенгашига қарашли қорхона-ларда, қолхоз ва совхозларда, дав-лат савдоси ва матлубот коопераци-си системасида, соғлиқни сақлаш, социал таъминот, маданият муас-сасалари ва республиканинг бош-қа системаларида уя қўйиб олган эдилар. Жиноий шайқалларнинг ай-рим ташкилотчилари энг олий жа-зога, уларнинг кўпчилиги эса қат-тиқ режим шароитида узоқ му-дат билан озолиқдан мақрум этишга ҳўкм қилиндилар.

Тошкент об-ласта ва шаҳар иж-роия қўмитетларининг саноат бош-қармаларига қарашли тикув-га-лантерера ва тикув-мўйна фаб-ри-

Н. ЕКУБОВ,
Ўзбекистон ССР прокурори,
II класс давлат юстиция
масалахатчиси.

калари, Янгийўл ва Калинин са-ноат қўбинатлари, Халқ ҳўжали-ги кенгашига қарашли Марғилон шойи тўқитиш ва бадий тўқимачи-лик фабрикалари, Тошкент пойла-фал ва Бухоро тикув фабрикалари, Қўқон ва Самарқанд озиқ-овқат қўбинатлари, Амударё райоси, Заркент селъпоси ва бошқа қорхо-на ҳамда муассасаларнинг собиқ ходимлари устидан қўзғатилган жиноий ишларни текшириш шўни кўрсатдики, жиноятчилар кўп йил-лар давомида социалистик мулкни бемалол талон-тороқ қилиб ке-лганлар.

Қаллоблар ҳўжатларни қалба-килаштириш ва турли хил ҳўйла-найранглар, техника ва бошқа ҳўжатларни сохталаштириш йў-ли билан станок ва бошқа ускуна-ларни ҳўсобиға олишдан яширган-лар, ҳўм ашёнинг қатта запасини вужудга келтирилганлар ва давлат қорхонаси номи остида амалда кенг миқёсда ҳўсусий ишлар би-лан шўгулланганлар. Улар товар-материал бойликларини ва пул маблагларини тўғри ҳўсобиға олиш йўлга қўйилмаса, ўғирлаш ва иш-риш осон бўлишини билган ҳўл-да, ҳар бири ўз хизмат имкония-ти доирасида ҳўжатларни рас-мийлаштириш, ҳўсобиға олиш ва

ҳисобот беришнинг элементар қон-даларини бузишни систематга ай-лаштирилган. Жиноятчилар бух-галтерия ҳўсоби ва контроли из-дан чиққалиқидан фойдаланиб, ҳўсобиға қилмаган маҳсулотлар тайёрлаганлар ва уни савдо хо-димлари орқали пуллаб, халқнинг жузда кўп маблагини ўзлаштири-ганлар. Улар ўғирланган пул ҳў-собиға турли хил қимматбаҳо оу-қумлар, олтин, кўп миқдорда заём облигациялари, автомашиналар сотиб олганлар, хашаматли уйлар қўрганлар ва шўхона ҳўёт ке-чирилган. Фақат юқориди қўрсатил-ган ишлар бўйича жавобгарликка тортилган жиноятчилар 5 миллион сўмдан ортиқ пулни ўзлаштирган-лар.

Шўниси характерлики, ана шу жиноятларнинг кўпчилиги меҳ-натқилларнинг хатлари ва сигнал-лари ёрдами билан очилди. Мисол учун, Янгийўл шаҳар саноат ко-бинатиди ўғирлик ҳақидаги иш ишчиларнинг ариасига мувофиқ қўзғатилди. Қўбинатнинг собиқ директори Мирзақўлов жиноятчи-лар шайқаси билан алоқа боғла-ганлиги, ўғирлик унинг бошчили-гида қилинганлиги тўғрисида қў-бинатнинг барча деҳқарлида талон-тороқ этиш ҳўллаги содир бўл-ди. Мирзақўлов ўғирланган маблаг-дан ой сайин кўп миқдорда улуш олиб келган.

Қўбинатнинг тўқувчилик це-хиди айниқса кўп нарса ўғир-ланган. Бу цех 1959 йилдан бўён кўп миқдордаги пул аэвизга қаллоблар гуруҳларининг қўзғати-лганлиги ўғиб келган. Қаллоблар, вискозидан ишланган маҳсулотнинг миқдорини ошириб ёши йўли бил-дан ана шу қамқўр ва қатъий фой-орқали бериладиган ҳўм ашёнинг ҳўсобиға олишдан севарини вуж-удга келтирилганлар, уни Марғи-лон шаҳридаги шойи тўқитиш фаб-рикасида уя қўйган талончиларга чайқос баҳолари билан ўғирчи-сотиб келганлар. Вискозидан бир тонааси ўрта ҳўсобида 10 миң сўмдан сотилаган. Ўшанасини бош-чилигидаги тўқув цехининг қал-лобларига 40 тонадан ортиқ вискози пуллаганлар ва 450 миң сўмдан кўпроқ (маблагини ўзлаш-тирилган. Ўшанасини 90 сўм ма-ош олгани ҳўлда жузда дабобали ҳўёт ке-чирилган, қимматбаҳо буюм-лар, автомашина сотиб олган ва ойига 175 сўмдан маош тўлаб шахсий шўфери сақлаган.

Марғилон шойи тўқитиш ва ба-дий тўқимачилик фабрикаларида қилинган жиноятларни очинди шаҳар жамоатчилиги тергов ва ор-ганларга қатта ёрдам қўрсатди. Бадий-тўқимачилик фабрикаси-нинг собиқ директори Обиджонов социалистик мулкни ўғирловчилар гуруҳисига бошчилиги қилган. Бу гуруҳи нақд пулга сотиб олган ва ҳўсобиға қўрилган ҳўм ашёни ўғирлиқ қилишнинг асосий методи қилиб олган. Фабрикада ҳўсобиға олишларга пул ва атлас билан ҳўк ўланган. Фабриканинг 2, 3 ва 5-цехлари бошчилиги Муродов, Шаулов ва Умаровлар «Ватан» ва

«Қизил юлдуз» фабрикаларидаги қаллоблардан нақд пулга кўп миқ-дорда вискози сотиб олганликлари ва ундан шойи газламалар тўқити-ш, савдо тармоқлари орқали пуллаб келганликлари аниқланди. Бу фаб-рикада давлатга ҳаммаси бўлиб бир миллион сўм зарар келтирил-ган.

Фабрика ҳўзурида ҳўм ашё со-тиб олиш ва пона бериш билан боғлиқ бўлган харажатларни қоп-лаш учун «қора касса» ташкил қилинган. Обиджонов ана шу кас-садан ой сайин 800 сўмдан 2500 сўмгача пул олиб турган. Қаллоб-лар вақт-вақти билан йиғилишиб, жиноятнинг изини ёши билан боғлиқ бўлган масалалар муҳо-кама қилганлар.

1961—1962 йиллари Тошкентда, ги 1- пойлафал фабрикаси, Бухо-родаги «ВЛКСМ XX йиллиги» тикув фабрикаси ва Тошкентдаги кўн-мўйна заводига ҳам жузда на-та миқдордаги ўғирлик ва растра-талар қилинди.

Тергов натижасида матлубот ко-оператив системасида ўғирлик-лар очиб ташланди. Қўқон озиқ-овқат қўбинатининг собиқ дирек-тори Яхёев ва техникўр Шиманов жиноятчилар гуруҳисини ташкил қилганлар. Бу гуруҳи қўрққ мева қўминоти тайёрлаш техникасини кўп-роқ равишда бузиш йўли билан кооператив маблагларини систе-мал равишда ўзлаштириб келган. Сифатсиз маҳсулот қўрққ мева аралашмаси состида қолдириб келинган, бухгалтерия ҳўжатла-рида эса сифатли қўрққ мевалар қилинганда чиқариладигани қай-ди қилинган ва шу йўл билан ортиқ-ча қўрққ мевадан запаси вужудга келтирилган. Шўндан кейин тал-оқловчилар орқали маҳсулот со-тиб олишларини ҳақида қалбаки ақтлар расмийлаштирилган, тўе қўрққ мева сотиб олиш учун сарф-ланган пуллар эса ўзлаштирилган.

Озиқ-овқат қўбинатиди жиноятчилар гуруҳиса ҳаммаси бў-либ қиммати 400 миң сўмдан кў-проқ маблагини ташкил қиладиган 417 тонадан зиёдор қўрққ ме-вани ўғирлаганлар.

Самарқанд озиқ-овқат қўбини-тидаги ўғирланган иш текши-рилганда ҳўдди юқоридиқидек жиноятлар соқ қилинди.

Андижон об-ластиди Заркент селъпоси, республика руҳий-невро-логик касалхонасининг даволаш меҳнат устaxonаси, Ўзбекистон марказий кўрлар жамиятининг со-биқ ходимларининг жиноий иш текширилганда, давлатга жузда қатта зарар келтирилганлиги аниқ-ланди.

Давлат мулкни талон-тороқ қилиш фактлари шўндан давола берадики, ҳўжалик бошқармаси-нинг айрим эвеноларда, республи-када министрликлар ва ведомст-воларида давлат қўтвози ва со-циалистик мулкни муҳофаза қи-лиш ҳақидаги қонунлар, кадрлар-ни таллаш, жой-жойига қўйиш ва таъбилаш принципларини бузиш ҳўллари юз бермоқда.

Кейинги вақтда партия ва со-вет органлари социалистик мулк-ни сақлашни таъминлашга қар-тилган бир қатор қўшимча чора-лар кўрдилар.

Прократура, суд ва жамоат тартибини сақлаш органлари жи-ноятнинг олдини олиш ва уни ту-ғатиш юзасидан оғохлантириш — профилактика ишларини кенг миқ-ёсда амалга оширмоқдалар.

Ҳўдмлар ўртасида тарбиявий ишларни КПСС Марказий Коми-тети июнь Пленуми талаб этган даражага қўтариш жузда қатта аҳамиятга эгадир. Партия, совет ташкилотлари, министрлик, бош-қарма ва ташкилотларнинг раҳ-барлари бу масалага алоҳида эъти-бор беришлари зарур. Жиноятга қарши курашга бутун жамоатчи-ликни кенг жалб этиш лозим.

Социалистик мулкни асраш ва қў-пайтириш ҳар бир совет киши-сининг муназас бурчидир. Халқ бойлиги — муқаддас. Уни қўз қор-ечилиқидек сақайлик!

Гафур ҒУЛОМ.

Редактор ўринбосари

ДОВ.

БИР КЎРГАНДА ОШИҚ БЎЛДИМ, СЕН ҚИЗГА...

«Ўртоғим» ва «қўйим». Бу икки сўз бир-бирига сув билан ўтдек қарама-қарши. Минг афсусли, ана шу од-дий ҳақиқатни Мухаммад-жон Юсуфбек ўғли тан ол-майди.

— Бу нотўғри, — дейди у, — ахир, шамолда ҳам чи-роқ ёниб туради-ку, у та-риқини исботи учун ўз сарг-запсларини мисолга келти-ради:

— Мана мени олинг, — бир вақтингиз ўзини хотиним Муборакхон ўртоғим, ёсти-дошим, вафодорим деб эр-калатардим. Онам ва сип-каларимга эса уни алақач-чиноқ «су талок» қўйганим-ни айтиб севинтирдим.

Ўз оғиздан эшитганимиздек Мухаммадхоннинг қасб-кор туғунақозлиги, ўз ку-ларининг бирида ўрта қу-рққ район марказида янги қўрилган иморатларнинг би-рига туғуна қўйиб қўйи-ни ҳўлига меҳмонна қўйган Муборакхонга кўн ту-шди-ю, томондан қархалак бў-либ кетишга сал қолди. Нигит ошиқ...

— Бир кўришда ошиқ бўлдим сен қизга, — хиргойи қилди, у.

Бедор тунлар бошланди. Қиз йўлига чертам қўйил-ди. Ниҳоят, пойтахт қўчалари-нинг бирида қизга дуч келиб унинг қаршисида ту-нуқадек эгилди, ўпкаси оғ-изига тикилиб, бир даста гул узатди.

Қизнинг эътибор бермаган-лига қарамай, у билан изма-из бориб, қайси эшикка бу-рилишини қўз тағига олди. Ҳадемай Тошкент шаҳар Боқу қўчаси, 86-ўйга бўзчи-нинг мокиндек совчилар қанай бошланди. Узоқ тор-тишулар, бахшашулар, қистовлардан сўнг қўда-а-далик бошланди. Аммо и-ма учундир Муборакхоннинг дили ёрмас, тутган ишига гўмонсиз қарарди.

— Сиз балайида юрак экансиз, характеримиз тў-ри келармикан? — ҳазило-муз гап қотди қиз сўнгги уч-рашувда.

— Ҳоҳласангиз ўзини оёғингиз ости-

— Иш жойимда озми-қўлми қадр топдим, буюё... — Хотиржам бўлинг, иш-лайверасиз, боз устига ин-ститутда ўқитаман.

— Ҳа, ингиз ҳам бирор ташкилотга ишга кирсангиз яхши бўларди.

— Бекорчиликдан тиникан қўриди, мурод-мақсадимизга етган кўни қўриш учун са-расига ишга кирмасан йигит жойимдан мақрум бўлай.

— Унинг юзиди мойланган ту-нуқа устига тушган ёмғир томчиларидек давоқалар пайдо бўлди.

1962 йил 12 август кўни ота-она, қаришдоқ-уруғлар, Тошкент шаҳар Жуковский қўчасидаги туғуқхона ко-лективни Муборакхон ва Му-хаммадхонларни никоҳ бў-либ табриклаб, янги бахт-саодатлар тилади.

Орадан ой ўтди, холос. Қайин она Баҳри холянинг чакағи очилди, ноҳуш овози девор оша қўчага чиқди.

— Бойвучалардек ке-ришмай дийдоринг ўқсин, менга келин эмас, чўри ке-рак.

— Ойингиз, кўп қойийвер-манг, — ялинди Муборак-хон, — ҳонадонимизда янги-ман, «кўр қўйган буюмин соғ топмабди» деган гап бор. Балайида-пастини билди-олай, қўш қўйлаб хизматин-гизни қилмасам лаянат деиш.

— Сенинг мақсадинг бу-зук, мени бу ердан йўқотиб, ўй-жойга эга бўлмоқчисан. Шўр шўрва бериб сўллашни қўридинг, пиширган ошнинг гўручи ошқозонимни теша ёзди.

Маълумат тошлари Мубо-ракхоннинг қўқ қўрақига тегиб, гамгини қўзларидан дув-дув ёш оқизди. У нажот ўраб эрига ёлворди.

— Мен сени хотинликка эмас, чўриликка олганман, онаси берган дарсин тақ-рорлади эри.

Муборакхон дил хира-ли сабабларига энди ту-шунди. Ҳамгини қўзлари ва-фодор эрин эмас, тулки ба-шара, ҳийлакор йигитни қўрди, қилимшига минг бор пушаймон бўлди.

Халқимизда «я хшилар

синабди» деган нақд бор. Муборакхон Баҳри хола хо-надонига синабди. Унинг бо-шинга устмачи туғунақоз-нинг тўқимоти тушиди, қўе-в туғанини қичик олеси — ў-рта Чирчиқ район халқ суди-нинг секретари Роби Пирна-зарова қилдан қийқ қиди-раб, Муборакхонни қайчи-лаб қийса, қатта олеси Тил-лохон эволаб турди.

1963 йил 17 февраль кў-ни Баҳри хола ҳонадонига тасодифан қизққ воқеа рўй берди: музика садолари ян-гилар, қадаҳлар уриштири-лиди. Шу кўни қайин она гина-қудуратни улоқтириб, келинининг пешонасиди а-й-йи, қайин сингил а-й-йи, икки буклиб уз сўра-ди. Муборакхон ҳайрон, ту-шимчи. Ўғини! Кега бориб ҳамма нарса аён бўлди. Му-хаммадхон ўйнатиб келиш баҳонаси билан Муборакхон-ни отасининг уйига олиб ке-лди-ю, ўзи останадан ичкари

қирмай, жуптак отиб қолди. Муборакхон даструмол қи-нариб, қостимининг қўнати-га қўл солган эди, бир пар-ча хат чиқди. Унда бундай деб ёзилган эди.

«Мен Мухаммадхон Юсуфбек ўғли Пирназаров ўртоғим Муборакхон қўйим, ўз хоҳишим билан, 17 фев-раль, 1963 йил».

Шодлик маросими уни Баҳри хола даргоҳидан қўвилиши, номард Мухам-мадхон билан ажралиши-га бағишлаб уюштирилган эди.

Ҳўзир Муборакхон Шоте-мирова отасининг уйида. Унинг кўни ўрб, қиз тугди.

Тичилан, ўхла, қорм ол, жигитим, хал-вериди дадангиз кўрмасан балки. Топ юрак бемехр ота-наерда санкиб юрмасан ахир бир кўн хотин ва бола ҳўрляига учраш-аниқ.

М. НАЗАРОВ.

НАВБАТДАГИ МАСАЛА

Ўзингизга маълумки, «Наш-тар» ҳар хил қамчиликларни очиб ташлашга бағишлаб, тез-тез муҳаббат йиғилишини ў-тказиб туришга қарор қилган. Мана бутун ҳам ҳўдди шўндай бўлди. Тўпланганлар жузда кўп наамчиликларни рўй-рост очиб ташладилар, айбдорларни ном-ма-ноқ қўратиб қўйдилар. Улар-нинг устидан бошлаб қўлишни илтимос қилдилар.

Р. МАМАСАНДХОНОВ: — Ки-да қим дағал муомалали, қў-пол, қўш ўринга фақат суя-ни пуллаб, меҳнатқилар ҳўсо-бига бойиётган олопатни қў-рамат деса, Ҳўст бошқармаси марказиди комиссиясиди тўт-дўнига йл олаверсин. Со-тувчи Сулаймон Тўраев ана шўндай одамлардан.

Ғ. НУРАЕВ: — Мен бу ерда бир янгилик ҳўсуеида сўзлаб ўтмоқчман. Янгиликни қарши раёонидиги трахима диспансе-рининг бош врачи нафш қи-лган. Ўзини диспансер учун қў-рилаган ҳаммоқда касаллар-ни ишлатишининг янги йўлини ўйлаб қинрган, Яхши ишла-ганлар, таъинқорона эълон

масаллик тарихига ёши шарти билан виғовор эълон қилина-ди. Ўтиргов билдирмоқчи бўл-ганлар ортисгаёёқ касалхона-дан чиқариб юборилди.

У. АҲАДОВ: — Тўпланганлар-га кўчир ахборот бериб ўтмоқ-чиман. Ахборотимнинг мазму-ни шўни, жиноятчи Мамадали Қўрамамов илгари Чиноз рай-посидиға ёғоч сисалларидан бирида ишлар эди. Материал-ларини уриб чайқос қилди. До-наси 21 тийинлик ёғочни 97 тийиндан пуллаган пайтларни ҳам кўп бўлди. Ниҳоят ана шў-учар кўшмичи келтирилган 108 қўбмичи ёғоч-тахта, 123 тоғна қўшмичи билан қўлга туш-ди. Лекин ишма учундир Ян-гийўл район прокуратурасида-гилар жиноятчи билан апок-чапоқ бўлиб қорбандилар. Тер-гов пичир-пичирдан нарга ў-майти. Ахборотим шў.

В. УМАРОВ: — Мен бу ерга Сирдарё раёониди «Ҳақиқат» қолхозни қолхозчилари номидан ваил бўлиб келдим. Биз қол-хозчилар Узоқ Эсонов билан Холқ Қоратоевлардан қонгани

ёз, буни ёз дельвериб, жо-нимизга тегилти. Қоратоев бўлса узу кўн амалдорини та-лашиб, вақт ўтказди. Ҳеч юм-ни кўз очиртиргани қўймайди. Ўзи эса бориб турган техник-хўр, қолхознинг бир ярим миң сўм пулини ёб кетган. Шўлар-нинг одобини бериб қўйдан бирор ташкилот борми?

Э. ҚОБУЛОВ: — Биз Марғи-лон шаҳар шойи фабрикаси-комсомол ташкилотининг сек-ретари А. Ҳаганов инкимаз цех бошлиғи Л. И. Сидоровани цех дан танқид қилмаси деб не-лувдик. Ўйлаб қарасан, ҳўжа. Янғини танқид қилиш тўғри келмас экан. Нега десаюғи Сидорова раҳбарларга жузда яқин туради. Бизни қўви-қў-ди қилишлари мумкин. Булма-са, Сидорованинг ўтаётган манманлигини, қўполлигини қилишлардан бутунлай ажралиб қолганлигини очиб ташламоқчи эдик. Сидорованинг нотўғри раҳбарлиги тўғрисида фабрика-мига ой сайин неча миң сўм-лаб зарар қўрмоқда. Бу ҳас-ратимизни фабрикамизга би-роқ комиссия келса ана ўша

БИР ЯРИМ ЙИЛГА ЕТАДИГАН ХАШАК ЖАМҒАРАЙЛИК

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚОЛХОЗ ВА СОВХОЗ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАР-МАЛАРИДА ДАҒАЛ ХАШАК ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1963 ЙИЛ 20 ИЮНГА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ (Планга нисбатан процент ҳисобида)

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ	Андижон	18,4	СУРХОНДАРЁ	14,0
Оққўрғон	Балиқчи	10,7	ЎзбОБЛАСТИ	14,0
Бенчобод	Избоскан	23,5	Ғузор	18,9
Бўна	Қўрғонтепа	20,1	Денов	13,5
Юқори Чирчиқ	Мархамат	12,7	Қарши	20,6
Калинин	Москва	11,1	Косон	2